

Habari Ngema yereze Yahaya

Mwanzo

Yahaya ákiwa walii wa Mwenye Insa Almasihi. Iye kenenda naye myaka mitatu. Iye kandika eci kitabu-ci ipate atolótere kuwa Insa kawa kamba Mwenyezimungu, iye ndi Usemi wa Mwenyezimungu, mwenyé kutipa mainsha meema, mwenyé kutaya nlangaza njira yetu, na iye Mwana wa Mwenyezimungu. Epa, usowezi wa kwamba “Mwana”, mana ake siyo kuwa iye mwana upande wa mwiri, ila Mwenyezimungu na Insa kinu kimoja kamba munu na mwanawe upande wa kiroho.

Yahaya kandika eci kitabu-ci ipate wanu wakubali kuwa Insa Mwana wa Mwenyezimungu, na ikiwa wakubali javyo, wápata mainsha a milele. Basi patifyoma eci kitabu-ci, tukeni tinglebele Mwenyezimungu afungure myoyo yetu ipate tereriwe sana-sana ukweli, tipate novyo mainsha a milele.

Mwenyezimungu amolota Insa kuwa Usemi wake

¹ Tangu mwanzo ákiwapo ire etiwa Usemi. Usemi-yo ákiwa pamoja na Mwenyezimungu, na Usemi noyo ákiwa Mwenyezimungu. ² Iye tangu mwanzo ákiwa pamoja na Mwenyezimungu. ³ Julu ya noyo Usemi-yo, vinu piya vyumbiwa. Acipo kinu anta kimoja cumbiwe bila Usemi. ⁴ Usemi noyo ndi nviriro wa mainsha, na mainsha-yo ndi

nuru ya wanadamu. ⁵ Nuru ilangaza pakisi, ila kisi acikidiri kwinukaza panuru.

⁶ Sambu, akiwapo mwananlume mmoja wak-witiwa Yahaya kâperekiwa na Mwenyezimungu. ⁷ Iye kâja kulavya ushahidi na kwakikisha kuhusu noyo nuru-yo ipate wanu piya wakubali julu yake iye. ⁸ Yahaya siyo nuru yambiwa-yo, ila iye kâja kulavya ushahidi wa noyo nuru-yo. ⁹ Nuru yakweli yakuwamwarikira wanu piya ikingira mulumwengu-mu. ¹⁰ Kweli, iye ákiwapo mulumwengu-mu, na ulumwengu-wu umbiwa kwa ajili yake, fala wanu mulumwengu-mu awamwijiwe. ¹¹ Iye kâjira cake, fala wanu wake iye mwaneyewe awampokerere. ¹² Fala kwa piya wampokerere iye, waminire zina rake, iye kawapa haki ya kuwa wana wa Mwenyezimungu. ¹³ Ewo awawere wana wa Mwenyezimungu kwa kupongoriwa kibinadamu wala wájibu wa ceje wala nafsi ya nlume, ila Mwenyezimungu mwaneyewe ndi awaturire kuwa wanawe.

Usemi wa Mwenyezimungu utaduka binadamu

¹⁴ Usemi* utaduka kawa mwanadamu, kainshi kati yetu ofwe. Tiwona utukufu wake, utukufu wa mwana mmoja tu basi wa Baba, wakumwijala rehema na ukweli. ¹⁵ Yahaya kalavya ushahidi kuhusu noyo, ákilalamikanga akamba: “Eyu ndi noire wanikimwamba ire kuwa: ‘ Ire ája bandi ya omi ndi bora pakulu koliko omi konta iye ákiwapo tangu saninamba kupongoriwa omi.’ ” ¹⁶ Ofwe piya tankupokerera utajiri wake nkulu,

* **1:14** “Usemi” mana ake ndi Insa Almasihi.

tankupokerera neema julu ya neema. ¹⁷ Konta Taureti isusiwa julu ya mmakono mwa Musa, fala rehema na ukweli visuka julu ya Insa Almasihi. ¹⁸ Tangu aapo munu ammonire Mwenyemizungu, ila Mwenyemizungu Mwana mmoja noyo tu basi, ári pamoja na Baba wake, iye ndi atifafanurire.

Ushahidi wa Yahaya mwenyé Koza

¹⁹ Ewu ndi ushahidi wa Yahaya wakati Mayahudi wa Yerusalemu wawaperekiwe kwake iye walongozi wa dini na waLawi† kuka kundairi: “Uwe kuwa nani?” ²⁰ Iye akitikiza aakanire, akitikiza javi: “Omi siri Almasihi‡.” ²¹ Ewo wakindairi: “Sambi, uwe kuwa nani? Uwe kuwa Aliyasi§?”

Yahaya akijibu: “Iii, sumi.”

Wakindairi tena: “Uwe kuwa nabii maalumu*?”

Iye akijibu: “Iii, siri.” ²² Mwinsho wakamba: “Sambi, uwe kuwa nani? Tambire ipate tikawajibu watitumire ofwe. Wambani kuhusu uwe?”

²³ Iye akisema: “Omi ndi shauti íri kukuwa nlanga ikamba:

‘Olosani njira ya Mwenye† apite’ kamba vyaâmbire nabii Izaya.”

²⁴ (Kusema kweli, wanu ware wâtumiwa na Mafarizeu.) ²⁵ Ewo wandairi tena, wamba: “Uwe auri Almasihi wala Aliyasi wala nabii maalumu. Sambi ukóza sababuni?” ²⁶ Yahaya akiwajibu,

† **1:19** WaLawi wákiwa rikolo rimoja ra Mayahudi wakitumika nNyumba Takatifu. ‡ **1:20** Nvushi Mwenyemizungu waalaizire kumpereka. § **1:21** Ona Malakiya 4:5. * **1:21** Ona Kumbukumbu 18:15. † **1:23** “Mwenye” emu mana ake ndi Mwenye Insa.

akamba: “Omi niwoza wanu na mmaji, fala kati yenu umwe kawapo munu samumwijiwa iye caari. ²⁷ Noyo-noyoni ndi ája bandi ya omi. Kweli, mizizi ya tamango zake, sijuzi anta kufungula‡.” ²⁸ Evi piya-vi vikuna Betaniya, ng'ambu nyengine ya muto wa Yordani, Yahaya kaakozanga wanu.

Yahaya akwakikisha kuwa Insa ndi Mwana wa Mwenyezimungu

²⁹ Subuu yake, Yahaya kammona Insa akija kwake, akamba: “Mmoneni ire ndi Kakondoo kalume§ ka Mwenyezimungu, kaperekiwe kuja mulumwengu-mu kuwalavya wanu madambi! ³⁰ Eyu ndi wanikimwamba panikisowera pare nikamba: ‘Bandi ya omi akuja munu bora pakulu koliko omi, konta saninamba kuwapo, iye ákiwapo!’ ³¹ Nomimi sikimwijiwa iye, ila omi nija, nikoza na maji, ipate iye afafanuriwe ka wanu wa Iziraeli.”

³² Na Yahaya kalavya ushahidi, kaamba: “Omi nimmona Roho akilawa binguni akimwisukira iye kamba pomba vyesuka, na Roho ire akim-motera emire novirevire. ³³ Omi-pa sikimwijiwa caari. Fala ire anipereke kuwoza wanu mmaji* kanambira javi: ‘Wausaka kummona akimwisukira Roho akim-motera-yo, noyo ndi aja

‡ **1:27** Kufungula mizizi ya tamango íkiwa kazi ya kitwana. Anta mwanafunzi wa mwanlimu aakifungula mizizi ya tamango za mwanlimu wake. § **1:29** Ona Mwanzo 22:7-10; Kulawa 12:3-8. “Kakondoo kalume” ndi alama maalumu nkati ya Taureti na Injili. Akolota kafara ngema pakulu bila baka. * **1:33** “Kuwoza wanu mmaji” mana ake kuwatiwiza mmaji.

kukozani na Roho Takatifu†.’ 34 Omi niwona na niwa shahidi kuwa eyu Mwana wa Mwenyezimungu‡.”

Mwanafunzi mmoja wa Insa asema kuwa Insa ndi Almasihi

35 Subuu yake, Yahaya akikala tena nopare na wanafunzi wake wawiri. 36 Pammonire Insa akipita, iye akamba: “Mmoneni! Ire ndi Kondoo wa Mwenyezimungu!” 37 Wanafunzi wawiri ware wansikira akisowera, newo wakifulata Insa. 38 Insa akizungunuka, kawawona wakifulata, iye akiwadairi: “Umwe musakulani?”

Ewo wakimwambira: “Rabi” (mana ake Mwanlimu), “kufikira ndepi?” 39 Iye akiwajibu: “Tukeni mukejiwe.” Basi wakilawa wakuka, wakiwona paafikire pare, wakikala naye noire suku ire. Úkiwa wakati wa ruremba.

40 Mmoja nkati ya wawiri ware ânsikire Yahaya akisowera ikisa akinfulata Insa, ákiwa Andere, nduye Ansumani Peduru. 41 Kwa noure mpunde ure, kansakula Ansumani nyenyeye, akimwambira: “Timmona Almasihi!” (“Almasihi” mana ake “ire atawaziwe na Mwenyezimungu kwa namuna maalumu”.) 42 Akintwala Ansumani akuka naye ka Insa. Insa akinnang’aniza, akamba: “Uwe ukwitiwa Ansumani, mwana wa

† 1:33 “Kukoza na Roho Takatifu” mana ake Roho-yo kumwija nfululu. ‡ 1:34 “Mwana wa Mwenyezimungu” ndi zina rimojawapo retiwa Insa. Rikolota kupatana kwema ka Insa na Mwenyezimungu, kamba mwana na wawaye. Eri zina-ri aisema kuwa cipita kitendo ca muka na nlume, ila kupatana kukulu ka kiroho.

Yahaya. Fala mwanzo wa rero, uwe zina rako Sefa” (kufasuli isema Peduru§).

Insa ndi Mwana wa Mwenyezimungu

⁴³ Subuu yake Insa akiwaza kulawa kuka Galileya. Iye akimmona Filipi, akimwambira: “Nifulate!” ⁴⁴ Filipi kâpongoriwa kaya ya Betisaida, kwawo novyo Andere na Peduru. ⁴⁵ Filipi akinsakula Nataniyeli. Nakummona, akimwambira javi: “Timmona noire wansemire Musa nTaureti, kamba vyawandike novyo minabii wengine. Tinsingana Insa nNazareti, mwana wa Yusufu.” ⁴⁶ Akilawa Nataniyeli akamba: “Nazareti? Udaniza kuwa Nazareti cilawirira kinu cema?”

Filipi akamba: “Njo ummone!” ⁴⁷ Insa paammonire Nataniyeli akija, akamba, akimwamba iye: “Eyo ája-yo ndi muIziraeli wakweli, saari njanja!” ⁴⁸ Nataniyeli akindairi: “Kunijiwa ndepi?”

Insa akinjibu, akamba: “Filipi saanamba kukwita, omi nukuwona panviri wa nfigu.” ⁴⁹ Basi Nataniyeli akimwambira: “Mwanlimu*, uwe kuwa Mwana wa Mwenyezimungu! Uwe ndi Nfalume wawenye wa Iziraeli!” ⁵⁰ Insa akindairi, akamba: “Kukubali kwa kuwa omi namba nukuwona tangu uri panviri wa nfigu? Basi, ukuja kuwona vinu vikulu-vikulu vyakupunda evi!” ⁵¹ Insa akizidi kusema tena: “Nukwambirani kweli kuwa mukuja kuwona bingu íri wanzu, na malaika wa Mwenyezimungu wakikwera,

§ 1:42 Mana a “Peduru” ndi “riwe”. * 1:49 Kigeregu: “Rabi”.

wengine wakisuka[†], wakintumika Binadamu wa Binguni.”

2

Alama yakwanza yolota vyaári Insa: maji atadusa vinyu

¹ Suku yatatu, kaya ya Kanaa porovinsiya ya Galileya, ikitendiwa sherehe ya harusi. Na ákiwapo nopo mamaye Insa. ² Insa neye kârifiwa pamoja na wanafunzi wake. ³ Paisire vinyu, mamaye kamwambira mwanawe javi: “Epa, vinyu aipo, isa!” ⁴ Iye akinjibu: “Mama, mbana mwanambira javyo? Wakati wangu wakutenda vinuvyo aunafika!” ⁵ Noparepare, mamaye ire akiweta wamaudumu, akiwambira: “Iye caasaka kukwambirani noco, tendani noco.”

⁶ Sambu, íturiwa karibu nopare mivulo sita ya mawe, kila nvulo ukingira maji kiyasi ca lituru miya. Mivulo-yo wakitúmira Mayahudi wakati wa kutawada wawe swafi. ⁷ Insa akiwambira maudumu ware javi: “Eyi mivulo-yi ijazani maji.” Newo wakijaza mpaka pakanywa. ⁸ Ikisa akiwambira: “Sambu, tekani aba, mukampe amiri wa jambo-ri.” Ewo wakiteka, wakuka wakimpa.

⁹ Amiri wa jambo ire akiyeza maji âtadusiwe vinyu are, fala ejiwe kawatekire maji are. (Ila maudumu ware wakijiwa konta ndi watekire.) Noparepare, amiri wa jambo ire akitumiza kumwita mwenye harusi, ¹⁰ akimwambira:

[†] **1:51** Ona Mwanzo 28:12. Kamba Mwenyezimungu asowera javi ka javi na Yankubu julu ya malaika, novyo-novyoni Mwenyezimungu asowera javi-ka-javi na Insa.

“Wanu piya wazowerera kwanza kuudumu vinyu ngema, ikisa wakinywa pakulu ndi paiudumiwa vinyu sairevyaya-yi. Fala umwe mutula vinyu ngema mpaka sambipa!”

¹¹ Insa katenda eyi alama ya maajuza akwanza-ya kaya ya Kanaa porovinsiya ya Galileya. Kwa javyo ndi vyolote utukufu wake, ndimana wanafunzi wake wakinkubali. ¹² Bandi ya evi, Insa akilongozana na mamaye, wanduze, pamoja na wanafunzi wake, wakiteremukira kaya ya Kafarnaumu, wakikala noko fala awekare suku nyingi.

Insa aswafi Nyumba Takatifu

¹³ Suku ya Pashukwa ikiwa karibu-karibu, suku ya sherehe ya Mayahudi, ndimana Insa kâkwera Yerusalemu. ¹⁴ Akiwasingana wanu nluwani nNyumba Takatifu* wakiúzanya ng'ombe, makondoo, na mapomba, na wengine wekáre mmameza wakikakanya mizuruku†. ¹⁵ Iye akitwala nzi akipikisa nkwayu, akiwatuwisa wanu piya nluwani mure, pamoja na makondoo na ng'ombe. Mizuruku ya wanu wakikakanya ware akefya coro-coro-coro, na meza zawo akipindula pindu-pindu-pindu. ¹⁶ Akiwambira wanu wakiuzanya mapomba ware javi: “Umwe, evi vinu-vi aya

* **2:14** Evi vikuna nluwani mwa wanu Sawari-Mayahudi nNyumba Takatifu. † **2:14** Ikisakikana kukakanya nzuruku nNyumba Takatifu konta wanu wakisakula kutumira nzuruku kuwauza manyama ipate wawatendere kafara.

lavyani-pa! Nyumba ya Baba-yi mutwakaliya kuentenda bazari‡?”

17 Wanafunzi wake ware wakumbukira vyaandikiwe Mandiko Matakatifu§ kuwa javi: “Wivu wautendera Nyumba yako uwa kamba moto vyaunoca.” 18 Sambu, Mayahudi wandairi, wamba: “Uwe uri na mamulaka yakutenda evi vinu-vi, ukolota alamani?” 19 Insa akiwajibu, akamba: “Dangulani Nyumba Takatifu-yi, kwa muda wa suku natu nilamusa!” 20 Kwa javyo Mayahudi wakinjibu: “Eyi Nyumba-yi ijengiwa myaka arubaini na sita. Uwe kwa muda wa suku natu basi ulamusaja?” 21 Fala iye akamba mwiri wake mwananyewe.* 22 Ndimana, paafufuke ka wafwi, wanafunzi wake wakumbukira kuwa iye kâsema novi, basi wakikubali Mandiko Matakatifu† pamoja na usemi waasowere Insa.

Insa akwijiwa mawazo a wanu piya

23 Insa paakiwa Yerusalemu kusherehe ya Pashukwa, wanu wengi wankubali iye‡, kwa kuwona alama za maajuza zaakitendanga iye. 24 Fala Insa mwananyewe ewo aawakubalire, konta piya wanu akiwejiwa. 25 Aakinsakula munu wakumwâmbira ewo cawawaza, konta iye akijiwa sana-sana mawazo a mwanadamu.

‡ 2:16 Mana ake: Insa epa akisowera kuhusu mahala pâhuriwe kuntukuza Mwenyezimungu wanu Sawari-Mayahudi. Ona Zagaruya 14:21. § 2:17 Ona Zaburi 69:9. * 2:21 Mana ake ndi kuwa wamulaya, fala suku ya tatu afufuka. Kwa javyo ndi kulamusa upya nyumba ya mwiri wake. † 2:22 Zaburi 69:9 kambiriwa aya 2:17 julu. ‡ 2:23 Kigeregu: “Wanu wengi wakubali zina rake.”

3

Insa asowera na Nikodemu kuhusu mainsha mapya

¹ Ákiwapo mwananlume mmoja Nfarizeu ákitiwa Nikodemu, iye ndi ákiwa nlongozi mmoja wa Mayahudi*. ² Kwa suku moja usiku, koka ka Insa, akimwambira: “Mwanlimu, tikwiwiwa kuwa uwe kuwa mwanlimu kuperekiwa na Mwenyezimungu. Kamana aapo akidiri kutenda alama za maajuzi zautenda-zi ikiwa munu-yo aári upande wa Mwenyezimungu.” ³ Insa akinjibu akimwambira javi: “Nukwambira kweli-kwelini kuwa ikiwa munu aapongoriwe mara yapiri†, aawona futi ufalume wa Mwenyezimungu.” ⁴ Nikodemu akindairi: “Munu ari nkulu, aludira kupongoriwa mwaja? Vikidirika kuludira mmatumbo mwa mamaye apongoriwe tena?” ⁵ Insa akinjibu: “Nukwambira kweli kuwa munu sáapongoriwe kwa maji na kwa Roho wa Mwenyezimungu, iye engira muufalume wa Mwenyezimungu. ⁶ Apongóriwe na mwiri ndi mwiri, na apongóriwe na Roho wa Mwenyezimungu ndi roho. ⁷ Uwe usishange vyanukwambire kuwa ibidi mupongoriwe mara yapiri. ⁸ Mepo ivungira kaisaka konse, na shauti yake usikira, fala awijiwa ndeyi kailawirira wala kayukirira. Ndi namuna moja noyo munu wakupongóriwa julu ya Roho wa Mwenyezimungu‡.” ⁹ Nikodemu akindairi,

* **3:1** Nikodemu ákiwa nlongozi, nkati ya Baraza ya Milandu.

† **3:3** Kigeregu: au “aapongoriwe binguni”. ‡ **3:8** Ona novyo Yahaya 1:13.

akamba: “Vinu kamba-vyo viwaja?” ¹⁰ Insa akinjibu akimwambira javi: “Uwe kuwa mwanlimu nkulu wa waZiraeli. Evi vinu-vi aavikwerera sababuni? ¹¹ Nukwambira kweli kuwa vyatijiwa tikwereza, na vyatiwonire tankulavya ushahidi, fala ushahidi wetu umwe amukubali. ¹² Ikiwa nukwambirani vinu vikuna mulumwengu-mu amunikubali, futi nukukwambirani vya binguni mukubalija? ¹³ Aapo akwerire kuka binguni sairi Binadamu wa Binguni§ esúke kulawa binguni. ¹⁴ Kamba Musa vyanlamuse nyoka nlanga*, na visakikana novyo kulamusiwa Binadamu, ¹⁵ ipate kila mwenyé kumwamini onse apate mainsha a milele.† ¹⁶ Kamana Mwenyezimungu kawapenda wanu mulumwengu javi: kawagabizi Mwanawe mmoja noyo tu basi, ipate kila mwenyé kumwamini asipoteye nfululu fala awe na mainsha a milele. ¹⁷ Konta Mwenyezimungu aampereke Mwanawe mulumwengu-mu kuwalamula hukumu wanu, ila kampereka ipate wanu wapate kuvuka julu yake iye. ¹⁸ Amwámini aalumuriwa hukumu, ila saamwámini kesa kulamuriwa hukumu futi, konta aamini caari Mwana mmoja tu basi wa Mwenyezimungu‡. ¹⁹ Na javi ndi namuna vyakujire kulamuriwa hukumu, kwa kuwa ija nuru mulumwengu-mu, fala wanu wapenda pakulu kisi koliko nuru konta vitendo vyawo vya ubaya. ²⁰ Kamana kila munu aténda vitendo

§ **3:13** Insa epa akiramba iye mwaneyewe. * **3:14** Ona Isabu 21:9. † **3:15** Mana ake: Insa epa akiramba iye mwaneyewe paasaka kuja kulamusiwa pansalaba. ‡ **3:18** Kigeregu: “aaminire zina ra Mwana mmoja tu basi wa Mwenyezimungu”.

vya ubaya inkima nuru, na aaja pairi nuru, ipate visiwoneke vitendo vyake. ²¹ Fala ire aténda vitendo vyakweli akuja pairi nuru, ipate wanu wawone kuwa vitendo vyake kankutenda julu ya Mwenyezimungu.”

Yahaya mwenyé Koza akwamba kuwa Insa ndi bora

²² Bandi ya evi, Insa pamoja na wanafunzi wake wakija inti ya Yudeya. Akikala nawo nokure, akozanga wanu. ²³ Yahaya novyo akozanga wanu Ainoni karibu ya Salemu, konta noko ákiwapo maji mengi. Wákijanga wanu, wakoziwa. ²⁴ Epo Yahaya saanamba kufungiwa nkalaboshu.

²⁵ Sambu, wanafunzi wa Yahaya na Yahudi mmoja wakanza kukaidiyana kuhusu kutawada. ²⁶ Ewo wakija ka Yahaya, wakimwambira: “Mwanlimu, ire waúkiwa nawo ng'ambu nyengine ya muto wa Yordani, noire waukílavya ushahidi wake ire, iye kankozwa wanu, na piya wanu wankuka kwake iye!” ²⁷ Yahaya akijibu, akamba: “Hapana munu apáta kinu sesusiriwe kulawa binguni. ²⁸ Anta nomwe-mwe muwa mashahidi wangu vyanambire omi: ‘Omi siri Almasihi, ila ndi niperekiwe kábula ya kuja iye.’ ²⁹ Ári na mwari-harusi ndi mwenye-harusi, fala rafiki wa mwenye-harusi ndi arípo epa, na ansikíra akuwa radi pakulu kwa sababu ya shauti ya mwenye-harusi. Kwa javyo, radi yangu itímu. [§] ³⁰ Lazima iye awe bora pakulu, ubora wangu upunguke.”

§ 3:29 Mana ake: Insa ndi mwenye harusu, mwari harusu ndi wenye kumwamini Insa, na rafiki wa mwenye harusu ndi Yahaya mwenyé Koza.

Alawíre binguni atipa mainsha meema

³¹ Yahaya akizidi kusema, akamba: “Alawíre julu binguni ndi bora koliko piya. Munu wa mulumwengu-mu wa mulumwengu nomu, na asowera kiulumwengu. Alawíre binguni ndi bora koliko piya. ³² Asikíre na awoníre evyo kankulavya ushahidi, fala hapana akubali ushahidi wake. ³³ Novyo-sivyo, mwenyé kukubali ushahidi wake akwakikisha kuwa Mwenyezimungu ndi mwenyé ukweli. ³⁴ Konta aperékiwe na Mwenyezimungu asowera usemi wa Mwenyezimungu, kamana iye akumpa Roho bila kipimo. ³⁵ Baba ampanda Mwanawe na piya vinu kangabizi mmakono mwake. ³⁶ Ankubali Mwanawe onse kanawo mainsha a milele. Fala saansikiriza Mwanawe onse aapata mainsha, ila nyongo ya Mwenyezimungu ikuwa julu yake iye.”

4

Insa asowera na mwanamuka wa Samariya

¹ Mwenye Insa, pejiwe kuwa Mafarizeu wâsikira kuwa iye kankoa wanu wengi na ákiwa nawo wanafunzi zaida ya Yahaya, ² (ingawa Insa mwanayewe siakoza, ila wakoza ndi wanafunzi wake), ³ iye akilawa Yudeya, akiludira tena Galileya. ⁴ Ikimbidi apite Samariya. ⁵ Basi, akija ire mpaka kaya moja ya Samariya yakwitiwa Sikari, karibu na uweru Yankubu wampere mwanawe Yusufu. ⁶ Noparepare úkiwepo nrimbu waasimbire Yankubu. Ndimana, Insa kwa kuwa kasokera na safari yake, akikala panrimbu nopare. Nowo wakati-wo íkiwa karibu ya aduhuri.

⁷ Noparepare, akija mwanamuka mmoja nSamariya kuteka maji. Insa akimwambira: “Nunu, nimereni maji ninywe.” ⁸ (Epo iri wanafunzi wake woka kaya ulu kuuza cakurya.) ⁹ Mwanamuka nSamariya ire akinjibu: “Umwe muwa Yahudi, omi niwa nSamariya. Munilebelaja maji a kunywa?” (Akisema javyo kamana Mayahudi na waSamariya awakipatana.) ¹⁰ Insa akinjibu, akimwambira javi: “Kamba ukijiwa uwezo wa Mwenyezimungu, na ari kukulebela maji a kunywa-yo, uwe ndi ukisaka kunlebelala, na iye nanga kakupa maji a mainsha ako.” ¹¹ Iye akimwambira: “Mwenye, umwe amuna ndoo, na nrimbu-wu wica pakulu. Sambu maji akunipa mainsha-yo, musaka kupata ndepi?” ¹² Ewu nrimbu-wu katipa babu yetu Yankubu. Wákinywanga iye na wanawe pamoja na mifuwo yake. Sambu, uwe kunzaidi iye?” ¹³ Insa akinjibu, akamba: “Eya maji-ya anywa onse iludira kunkola nyotwa tena. ¹⁴ Fala munu akinywa maji animpa omi, ainludira futi kunkola nyotwa kwa milele. Kwasa javyo, maji animpa omi, kwake iye antadukira kuwa nviriro wakububuka mainsha a milele.” ¹⁵ Mwanamuka ire akimwambira: “Mwenye, nimere noyo maji-yo ipate isinikore nyotwa tena, wala nisije epa tena kuteka maji!” ¹⁶ Insa akimwambira: “Uka ukamwite nlumako, muje onse.” ¹⁷ Mwanamuka ire akinjibu, akamba: “Omi sina nlume.”

Insa akimwitikizira: “Kusowera sana kwamba: ‘Omi sina nlume’.” ¹⁸ Kwa kuwa úkiwa nawo walume watanu. Na nlume waúri nawo sambu-yo siyo nlumako. Epo kusowera kweli

yako!” ¹⁹ Mwanamuka ire akimwambira Insa: “Mwenye, omi niwona kuwa uwe kuwa nabii! ²⁰ WaSamariya wababu zetu, pawakabudu ndi nowu mwango-wu. Fala umwe Mayahudi mukwamba kuwa mahala wanu pawajuzi kwabudu ndi Yerusalemu.” ²¹ Insa akimwambira: “Nunu, namini omi vyanukwambira-vi: ukuja kufika wakati wakuwa ewu mwango-wu wala Yerusalemu amuja kumwabudu Baba. ²² Umwe waSamariya mumwabudu nlungu samumwijiwa. Ila ofwe Mayahudi Nlungu watimwábudu timwijiwa, konta kuvushiwa kulawa ka Mayahudi. ²³ Fala wakati wankufika, na kweli epa ufika futi, ware wamwábudu ka ukweli wamwabudu Baba kwa roho, wakifulata ukweli. Kamana Baba nowo ndi wawasakula wamwabudu iye. ²⁴ Mwenyezimungu ndi roho. Basi wenye kuntukuza iye wajuzi wantukuze kwa roho, wakifulata ukweli.” ²⁵ Mwanamuka ire akilawa akamba: “Omi nukwijiwa kuwa Almasihi akuja. Na akija, atambira vinu piya.” ²⁶ Basi Insa akisema: “Omi-pa ndi noyo-noyoni, omi niri kusowera nawe-mi.”

²⁷ Kwa noure wakati ure, wanafunzi wa Insa wakiludi, washanga kunsingana Insa akipakanira na mwanamuka ire. Falakini anta mmoja andairire: “Usakulani-pa?” wala “Mbona kwankusowera naye?” ²⁸ Ikisa, mwanamuka ire akasa nkanfu wake ure nopare, akiludira ukaya, akuka akiwereza wanu: ²⁹ “Tukeni mukammone munu anifafanurire piya vyanitendire. Fala noire si Almasihi?” ³⁰ Basi wanu ware wakilawa nkaya mure, wakuka mpaka kaakiwa Insa kure.

31 Paalawire mwanamuka ire, wanafunzi ware wakinlebeli Insa: “Mwanlimu, iryani ciwa conse-ci.” 32 Fala iye kawambira: “Omi niryakakurya umwe samwijiwa.” 33 Kwa javyo, wanafunzi ware wanza kudairiyana watupu: “Fala aapo ajire nawo cakurya akimpa?” 34 Insa akiwambira: “Cakurya cangu omi ndi kutenda vyaasaka Mwenyezimungu anipereke, na kutimiza canitumiwe kutenda. 35 Umwe musoweranga javi: ‘Ibaki tena myezi mine kufika wakati wa mavuno’, sinovyo? Fala omi nukwambirani: fungulani maso, munang’anize mmamasamba-mo konta mbeyu piya zitokota, zisaka kuvuniwa.* 36 Mwenyékuvuna kapata nshahara wake futi, na akusányavisumo apata mainsha a milele. Kwa namuna-yi, nvyari pamoja na nrimi piya watenderana radi. 37 Konta ewu usowezi-wu wakweli: ‘Mmoja ndi avyála na mwengine ndi avúna.’ 38 Omi nukuperekani umwe muvune camutowire kukola kazi. Wengine wanza eyi kazi-yi, umwe mwankufaika ewo cawanzire kutenda.”

39 WaSamariya wengi wakikálanga kaya ulu ire wankubali Insa julu ya ushahidi wereze mwanamuka ure akamba javi: “Iye kanifafanurira omi piya vyanitendire!” 40 WaSamariya pawajire, wakintafadali kuwa wekare nawo. Basi Insa akikala nawo suku mbiri. 41 Na wengi wawenye tena wankubali Insa julu ya usemi wake iye mwanyewe. 42 Ewo mwanamuka ire wakimwambira javi: “Ataminire kwa sababu

* **4:35** Akiwamba wanu wákiwa tayari kwingira mainsha mapya kunfulata iye.

vyausowere uwe basi, kamana nofwe wanyewe tinsikira. Epa tijiwa kuwa eyu kweli-kwelini ndi Nvushi wa mulumwengu-mu.”

⁴³ Bandi ya suku mbiri zekare zire, Insa akilawa akiludira Galileya. ⁴⁴ (Kusema kweli, Insa mwananyewe kâlavya ushahidi wakuwa aapo nabii anta mmoja wakwinshimiwa kwawo.) ⁴⁵ Paafikire Galileya, waGalileya wampokerera sana-sana, kamana wâwona piya vyaatendire Yerusalemu pasherehe ya Pashukwa. Kamana ewo novyo woka noko.

Alama yapiri yolota vyaári Insa: amponesa mwanawa wa nkolakazi maalumu

⁴⁶ Sambu, Insa akiludira tena Kanaa porovinsiya ya Galileya, kaya yaâtaduse maji akitenda vinyu. Kaya nyengine, Kafarnaumu, ákiwapo nkolakazi maalumu wa nfalume, mwanawe ákiwa nlwere. ⁴⁷ Nkolakazi ire, paasikire kuwa Insa kalawa Yudeya kafika Galileya, akipita akinsakula. Nakummona akintafadali pakulu pawenye akamba: “Tuke ukamponese mwanangu, iye kawa karibu kufwa!” ⁴⁸ Insa akimwambira javi: “Ikiwa amuwonire alama na maajuza, amushubutu futi kukubali.” ⁴⁹ Nkolakazi ire akijibu: “Mwenye, tuke onse sambu-pa, mwanangu saanamba kufwa.” ⁵⁰ Insa akimwambira: “Uka, mwanawo-yo apona!” Mwananlume ire akikubali usowezi wa Insa ure, akiludira kwawo. ⁵¹ Munjira paakiteremukira kwawo, akisimanana na watumisi wake wakimwinza, wakimwambira

wakamba: “Mwanenu kaponu, kawa hai!” ⁵² Iye kawadairi: “Mwanangu kaponu wakatini?”

Ewo wakinjibu: “Ijana, ‘uma ora’, homa ndi paimpitire.” ⁵³ Wawa ire kejiwa kuwa kweli-kwelini mwanawe kaponu noure wakati wambiriwe na Insa ure akamba javi: “Mwanawo kaponu!” Kwa javyo, iye pamoja na wajamaa zake piya wakimwamini Insa. ⁵⁴ Na eyi iwa ndi mara yapiri Insa yaatendire alama ya matajabisa paalawire Yudeya akija Galileya.

5

Alama yatatu yolota vyaári Insa: amponesa kitewe

¹ Bandi ya evi, rikiwapo jambo ra Mayahudi, Insa akikwera akuka Yerusalemu. ² Sambi, Yerusalemu nokurekure, karibu ya nryango wak-witiwa “Nryango wa Makondoo”, íkiwapo tanki nkiebraniya wakita “Betizata”, noyo íkiwa na vitololo vitanu. ³ Nkati ya evyo vitololo-vyo, wákiwapo wanu wengi walwere: wanu sawawona na wakuremala na vitewe. ⁴ * ⁵ Nopo ákiwapo mwananlume mmoja kálwala myaka talatini na minane. ⁶ Insa paammonire aritandikire pansu, na kwa kwijiwa kuwa ákiwapo kure myaka mingi yawenye, kandairi: “Usaka upone?” ⁷ Nlwere ire akinjibu: “Mwenye, maji-ya paaguburiwa, sina anta munu wakunauni kuningiza ntanki-mu. Panikenekeza kwingira ponse, mwengine arefya omi saninamba.” ⁸ Insa akimwambira: “Lamuka! Sukula nanga yako-yo, wenende!” ⁹ Kwa mpunde

* **5:4** Eyi aya-yi aipo nkati ya mandiko andikiwe sana-sana.

noire, mwananlume ire akipona, akitwala nanga yake ire, akenenda mwananyewe gidi-gidi-gidi.

Suku yaakunire eya maajuza-ya ikiwa sabadu†. ¹⁰ Ndimana walongozi wa Mayahudi wakimwambira mwananlume aponesiwe ire: “Uwe, rero suku ya sabadu! Siyo shariya kusukula nanga yako-yo.” ¹¹ Fala iye akiwajibu: “Mwananlume aniponese omi ndi vyaanambire, iye kanambira: ‘Sukula nanga yako-yo, wenende.’” ¹² Ewo wakindairi: “Noyo akwambire: ‘Sukula nanga yako wenende-yo’, nani?” ¹³ Mwananlume aponesiwe ire aamwijiwe mununi, kamana Insa kalainika, kamana noparepare wákiwapo wanu wengi wawenye. ¹⁴ Airini Insa akisimanana naye tena noire munu ire kuluwani ra Nyumba Takatifu, akimwambira: “Wona, uwe kupona! Usikore tena dambi ipate cisukukune kinu cakofya pakulu!” ¹⁵ Ikisa akilawa mwananlume ire, akanza kuwambira walongozi wa Mayahudi: “Insa ndi aniponese.” ¹⁶ Ndimana Mayahudi wakanza kunlumbata Insa kwa kuwa kátenda evi vinu-vi suku ya sabadu. ¹⁷ Fala Insa akiwajibu, akamba: “Mpaka rero Baba wangu daima-zi kankukola kazi, nnomi novyo nankukola kazi‡.”

¹⁸ Insa, kwa sababu ya kwamba javire, walongozi wa Mayahudi warimbisa mpango wakun-sakula wamulaye. Aiwere kwa sababu ya kutupa shariya ya suku ya sabadu noyo tu basi.

† 5:9 Sabadu ikiwa suku takatifu ya Mayahudi wanu awakijuzi kukola kazi. ‡ 5:17 Kwa namuna-yo, Insa aritula kuwa iye ákiwa Mwenyezimungu mwananyewe, ákiwa nawo haki ya Mwenyezimungu kutenda kazi daima.

Ciwakimire pakulu ndi kwa iye kâmba Mwenyezimungu ndi wawaye-wawayeni. Kwa namuna-yi, akiritula kuwa sawa-sawa na Mwenyezimungu.

Mwenyezimungu mamulaka ake akumpa mwanawe Insa

¹⁹ Insa akikola kuwajibu akamba: “Omi nukwambirani kweli kuwa Mwana aatenda kinu cakuwaza mwanayewe ila atenda caammonire wawaye akitenda. Kamana Baba caatenda conse, Mwana neye atenda noco. ²⁰ Kweli, Baba ampenda Mwanawe na piya vinu vyaatenda, amolotera. Visitoshe, vinu vikulu-vikulu vya matajabisa vyakupunda evi akuja kumolotera ipate piya-mwe mutajabu. ²¹ Kamba Baba vyawalâmusu wafwi kuwapa mainsha, Mwanawe novyo akumpa mainsha waansaka onse. ²² Kusema kweli, Baba aanlamula munu, ila kulamula piya kangabizi Mwanawe, ²³ ipate wanu piya wansifu Mwanawe kamba vyawansifu Baba. Ire akatâla kunsifu Mwanawe, novyo kankukatala kunsifu Baba ampereke iye.

²⁴ Omi nukwambirani kweli: asikîriza usemi wangu onse na amwâmini anipereke omi, kanawo mainsha a milele. Iye oka kulamuriwa, ila katupa kifo, kengira futi mmainsha a milele.

²⁵ Omi nukwambirani kweli kuwa ukuja kufika wakati, na ufika futi, wafwi wakuja kusikira shauti ya Mwana wa Mwenyezimungu, na wâja kusikira-wo wainshi. ²⁶ Kamana, kamba Baba vyaâri nawo mainsha iye mwanayewe, iye novyo kampa mainsha Mwanawe awe nawo iye mwanayewe. ²⁷ Na kampa Mwanawe mamulaka a kulamula konta iye ndi Binadamu wa Binguni.

²⁸ Musitajabu kukuna kinu kamba-ci, kamana ufika wakati wakuwa piya wari mmakaburi wasikira shauti yake, ²⁹ na wakuja kulawa. Watendire meema wafufuriwa wawe na mainsha, na watendire mabaya wafufuriwa wakahukumiwe.”

Ushahidi kuhusu Insa

³⁰ “Omi sitenda kinu mwaneyewe. Nilamula kamba vyanisikira. Kulamula kwangu ndi ka shariya, konta sitenda vyanisaka omi, ila vyaasaka ire anipereke omi. ³¹ Nikilavya ushahidi kuhusu omi mwaneyewe, ushahidi wangu auna faida. ³² Fala kawapo mwengine alavya ushahidi kuhusu caniri omi. Nukwijiwa kuwa ushahidi walavya kuhusu omi-wo ndi kweli. ³³ Umwe muwapereka wanu ka Yahaya kukudairirani, na iye kalavya ushahidi kuhusu ukweli. ³⁴ Kweli, omi sipokerera ushahidi wa wanadamu, ila evi vinu-vi nukwambirani ipate movushiwe. ³⁵ Yahaya-yo akiwaka kamba mwenge vyauwaka ukimwarika. Umwe nlangaza wake mutendera radi muda aba tu basi. ³⁶ Fala ushahidi wangu nkulu koliko wa Yahaya, kamana vinu Baba vyanamurire kutenda, novyo-novyoni ndi vyanitenda, vikolota ushahidi kuwa niperekiwa na Baba. ³⁷ Baba anipereke omi, neye-neyeni alavyanga ushahidi kuhusu omi. Shauti yake tangu amunamba kunsikira, wala umbo wake amunammona. ³⁸ Usemi wake auri pamoja nomwe kamana amunkubali wampereke iye. ³⁹ Mandiko Matakatifu mutunza sana-sana konta mudaniza kuwa nkati yawo mupata mainsha a milele. Noyo Mandiko-yo alavya ushahidi

kuhusu omi! ⁴⁰ Fala narero, amusaka kuja kwangu omi kupata mainsha. ⁴¹ Sipokerera kutukuziwa ka wanadamu. ⁴² Fala nukwijiwa namuna yenu, kuwa nkati yenu amuna pendo ra Mwenyezimungu. ⁴³ Omi nija mulumwengu-mu kwa zina ra Baba wangu, fala amunipokerere. Ila akija mwengine wakulavya ushahidi wake mwaneyewe, iye mumpokerera. ⁴⁴ Umwe íri mupokerera kusifiyana watupu, amuyerera kupata kusifiwa na Nlungu mmoja tu basi, mukubalija?

⁴⁵ Musidanizire kuwa nukuka kukwerezani ka Baba. Kawapo wakuka kukwerezani umwe ka Baba, ndi Musa, wamuntumaini umwe. ⁴⁶ Munankubali Musa, nnomi nanga munikubali, kamana kandika kuhusu omi. ⁴⁷ Fala ikiwa vyaandike Musa amukubali, futi usemi wangu mukubalija?"

6

Alama yaane yolota vyaári Insa: akuvwisa cakurya ciwatosha wanu

¹ Bandi ya evi, Insa kalawa, kaloka ng'ambu nyengine ya Tanda ra Galileya, zina rengine ra tanda-ro Tiberiya. ² Wanu wengi wakifulata konta wâwona alama zake za maajuza zakuwaponesa walwere. ³ Insa akikwera pamwango, akikala nopo na wanafunzi wake. ⁴ Pashukwa, suku ya sherehe ya Mayahudi, íkiwa karibu. ⁵ Insa kwefya maso, kawona kundi ra wanu wengi wakija karibu yake, ndimana akindairi Filipi: "Cakurya cakuwatosha ewa wanu-wa tisaka kuuza ndepi?" ⁶ Kandairi javyo

kwa kunyerera tu basi, kamana caakisaka kutenda, akijiwa mwaneyewe. ⁷ Filipi akinjibu: “Jarajara miyateni za parata aziuza mikate yakuwatosha, anta kila munu apate kipande kimoja-kimoja.” ⁸ Mwanafunzi wake mmoja wakwitiwa Andere, nyenyeye Ansumani Peduru, akamba: ⁹ “Ona, kawapo-pa nnemba mmoja ári nawo mikate mitanu ya tirigu na inswi mbiri. Fala viwatosha wanu wengi kamba-wa?” ¹⁰ Insa akiwambira wanafunzi wake ware javi: “Wambireni wanu-wo wekare.” Nopare mahala pare íkiwapo minyani mingi, basi piya ware wakikala bunga-bunga-bunga. Jumula ya wanu ware kuwawalanga wanawalume tu basi wákiwa alufu ntanu. ¹¹ Basi Insa ákitwala mikate ire, akinshukuru Mwenyezimungu, ikisa akanza kuwatongera wanu wekare ware. Inswi zire novyo akiwatongera, wakipata kamba vyawakisaka. ¹² Bandi ya kwikuta piya wanu ware, Insa akiwambira wanafunzi wake ware, akamba: “Vipande vibakire-vyo, lokoterani pamoja tuke, anta kipande kimoja cisipoteye.” ¹³ Basi ewo wakilokotera vipande vya mikate mitanu vyawâtafune wanu vikibaki vire, vikijala vikalala kumi na viwiri. ¹⁴ Wanu ware, pawawonire alama yaatendire Insa ire, wakamba: “Kweli-kwelini, nabii akirindiriwa kuja mulumwengu-mu ndi noyu!” ¹⁵ Insa kejiwa kuwa wákiwa tayari kuja kunkola makunje, wantawaze kuwa nfalume. Ndimana akilawa tena yeka yake, akiludira kumwango.

Alama yatanu yolota vyaári Insa: akwenenda julu ya maji

16 Paifikire jironi, wanafunzi wa Insa wakiteremukira kutanda. 17 Wakingira mungalawa, wakilokera Kafarnaumu. Juwa riswa kunja kwinukala pi, na Insa akiwa saanamba kuja pawákiwa pare. 18 Ntanda mure mutimbuka kwa kuwa ikivunga mepo nyingi ti-ti-ti. 19 Wanafunzi ware, pawakivuta magasiya kitambo ca kilométuru ntanu au sita, noparepare wammona Insa akija akenenda julu ya maji, akifika karibu ya ngalawa ire! Ewo wakikusuka! 20 Fala Insa akiwambira: “Ndumi! Musope kinu!” 21 Basi, wakisaka kumpokerera mungalawa mure. Kwa mpunde noure, wawona wári nlufuko kaya yawakuka ire.

Insa ndi nkate wa mainsha

22 Subuu yake, wanu wabakire ng'ambu nyengine ya tanda ire, wawona kuwa ibaki ngalawa moja tu basi. Ewo wejiwa kuwa mungalawa mure Insa eengire nawo pamoja na wanafunzi ware engire nawo, walawa yeka yawo. 23 Mahala pawâtafune wanu mikate bandi ya Insa kushukuru pare, karibu pake zikija ngalawa nyengine za Tiberiya. 24 Wanu ware, pawejiwe kuwa Insa na wanafunzi wake awapo pare, wakingira mmangalawa mwawo, wakuka Kafarnaumu kunsakula Insa.

25 Pawansingane ng'ambu nyengine ya ntanda ire, wakindairi: “Mwanlimu, epa kufika rini?” 26 Insa akiwajibu, akamba: “Omi nukwambirani kweli kuwa munisakula siyo kwa kuwa mwona alama mojawapo, ila kwa kuwa mutafuna mikate mwikuta. 27 Musikore kazi kwa anzima

ya cakurya camwéfya kunundu, ila shuguliki-rani cakurya cukupani mainsha a milele, caakupani Binadamu wa Binguni. Kamana ndi noyonyoni apewe na Mwenyezimungu Baba alama yakwakikisha.” ²⁸ Ikisa wanu ware wakindairi: “Tikitenda kazi za Mwenyezimungu, tíjuzi titende kinani?” ²⁹ Insa akiwajibu, akamba: “Kazi za Mwenyezimungu ndi javi: munkubali waampereke iye.” ³⁰ Kwa javyo, wandairi: “Alama yautenda tiwone tukukubali, kinani? Kwankutenda kinani?” ³¹ Babu zetu wârya nlanga mikate yakwitiwa manã. Kamba vyavyândikiwe mMandiko*: ‘Iye mikate ya mbinguni kawapa warye.’ ” ³² Insa akiwambira tena: “Nukwambirani kweli kuwa akupereni mikate ya mbinguni siyo Musa. Ila Baba wangu ndi akupani mikate yakweli ya mbinguni. ³³ Kamana cakurya ca Mwenyezimungu ndi ire esuke binguni, awápa mainsha wanu wa mulumwengu.” ³⁴ Wamwambira: “Mwenye, noyo mikate-yo, tipe daima!” ³⁵ Insa akiwambira: “Omi ndi cakurya ca mainsha. Ája kwangu omi, ainkola njala tena. Munu anikúbali, ainkola nyotwa tena. ³⁶ Fala omi nukwambirani kuwa muniwona, novyo-sivyo amukubali. ³⁷ Piya wani-gabizire Baba wakuja kunifulata, na ája kwangu onse, simwefya panja. ³⁸ Kamana nisuka kulawa binguni sijire kutenda vyanisaka omi mwanayewe ila vyaasaka anipereke omi. ³⁹ Vyaasaka ire anipereke omi ndi javi: kuwa piya waanipere iye, wasipoteye anta mmoja, suku ya mwinsho niwafufure. ⁴⁰ Kamana vyaasaka Baba wangu

* **6:31** Ona Zaburi 78:24, 105:40.

ndi kuwa ammóna Mwana, akinkubali iye, akuwa na mainsha a milele. Suku ya mwinsho nomi ninfulula awe hai kwa milele.”

⁴¹ Ndimana Mayahudi wamojawapo[†] wakanza kunduguda konta kâsema javi: “Omi ndi nkate wisuke binguni.” ⁴² Ewo wakamba: “Eyu sinoyu Insa, mwana wa Yusufu, wawaye na mamaye nikamba timwijiwa? Sambu akwamba, ‘Nisuka kulawa binguni’, namunani?” ⁴³ Insa akiwajibu: “Asani kuduguda watupu! ⁴⁴ Aapo munu ája kwangu omi bila kuvutiwa na Baba anipereke omi. Noyo munu-yo ninfulula suku ya mwinsho. ⁴⁵ Nabii mmoja[‡] kândika javi: ‘Piya wakuja kufundiwa na Mwenyezimungu.’ Ndi kweli kuwa piya wenye kunsikiriza Baba na warifunda kwake, wakuja kwangu omi. ⁴⁶ Kusema kweli, aapo munu ammonire Baba sairi ire alawire ka Mwenyezimungu, ndi ammonire Baba. ⁴⁷ Omi nukwambirani kweli kuwa mwenyé kwamini kanawo mainsha a milele. ⁴⁸ Omi ndi nkate wa mainsha. ⁴⁹ Wababu zenu wârya manã nlanga, wafwa nfululu. ⁵⁰ Eyi ndi mikate isuke mbinguni ipate munu asaka kuwa onse akirya, asifwe. ⁵¹ Nomi-nomini ndi mikate ya mainsha isuke mbinguni. Munu mmojawapo akirya noyi mikate-yi, ainshi milele. Mikate yanukupani wanu wa mulumwengu kuwa mupate mainsha ndi mwiri wangu-wu.”

⁵² Ndimana Mayahudi wakanza kukaidiyana watupu, wakamba: “Eyu munu-yu vyaatipa

[†] **6:41** “Mayahudi wamojawapo” mana ake epa ndi ware wabishána na Insa. [‡] **6:45** Ona Izaya 54:13.

mwiri wake tikirya, namunani?” ⁵³ Kwa javyo, Insa akiwambira: “Omi nukwambirani kweli: ikiwa amurire mwiri wa Binadamu wa Binguni wala amunywere damu yake§, amuwa na mainsha nkati yenu. ⁵⁴ Mwenyé kurya mwiri wangu na kunywa damu yangu kanawo mainsha a milele, omi ninfufula suku ya mwinsho. ⁵⁵ Kamana mwiri wangu ndi mikate yakweli, damu yangu ndi kinywaji cakweli. ⁵⁶ Mwenyé kurya mwiri wangu na kunywa damu yangu, iye alungana nami, nnomi nilungana naye. ⁵⁷ Kamba Baba vyaári hai anipereke omi, nomi niwa hai kwa ajili ya Baba, ndi novyo anírya omi, akuwa na uhai julu yangu omi. ⁵⁸ Sambu, eyi ndi mikate isuke mbinguni. Siyo kamba mikate yawarire wababu zenu ikisa wakifwa. Ila ire árya eyi mikate-yi onse akuwa na mainsha a milele.”

⁵⁹ Vinu-vi ndi vyaasowere paakiwafunda wanu nsinagoga* ya Kafarnaumu.

Wanafunzi wajibu usemi wa Insa

⁶⁰ Wanafunzi wake wengi, pawasikire usemi ure, wakamba: “Kusikira ewu usemi-wu urigariga. Epa, asikire vyaambire-vi, nani?”

⁶¹ Insa kejiwa mwananyewe kuwa wanafunzi wake wankuduguda kuhusu vyaasowere vire, ndimana akiwambira javi: “Usemi wangu-wu ukutipusani? ⁶² Ndimana, futi ikiwa mummona Binadamu akikwera kuludira kaákiwa mida?

⁶³ Ampa munu mainsha ndi Roho, mwiri aufai kinu. Usemi wanukwambireni umwe ndi roho

§ 6:53 Mana ake: ikiwa amumpokerere Insa na kazi yake.

* 6:59 “Sinagoga” mana ake ndi nyumba ya duwa ya Mayahudi.

na ndi mainsha. ⁶⁴ Fala kati yenu wawapo wamojawapo sawakubali.” (Insa kasowera javyo kamana kawejiwa tangu mida sawakubali, na kamwijiwa nani ája kunzungunuka kumpereka ka maaduwi.) ⁶⁵ Iye akizidi kuwambira akamba: “Ndimana, nukwambirani kuwa aapo munu ája kwangu omi iye saamuriwe na Baba.” ⁶⁶ Kwa sababu ya kusowera javyo, wanafunzi wake wengi wakiludira nyuma, awanfulate iye tena. ⁶⁷ Ndimana Insa akiwadairi mawalii kumi na wawiri ware: “Nomwe novyo, musaka muke vyenu?” ⁶⁸ Ansumani Peduru akinjibu: “Mwenye, tikuka ka nani? Uwe ndi úri nawo masemo wakuwapa wanu mainsha a milele. ⁶⁹ Ofwe sambi tukwamini, tikwijiwa kuwa uwe ndi Ntakatifu wa Mwenyelimungu.” ⁷⁰ Insa akiwajibu: “Umwe kumi na wawiri-mwe, nikamba omi ndi nukutondoreni? Fala kati yenu alawirira mmoja akuwa shetwani!” ⁷¹ Iye akimwamba Yuda, mwana wa Ansumani Shikariyoti. Kamana Yuda, ingawa ákiwa munkonjo wa ware kumi na wawiri ware, fala kanzungunuka.

7

Insa paSherehe ya Vitala

¹ Bandi ya vire, Insa akenenda Galileya. Aasakire tena kwenenda makaya a Yudeya konta wakulungwa wa Mayahudi wakinsakula wamulaye. ² Ífika karibu suku ya jambo ra Mayahudi rakwitiwa Sherehe ya Vitala. ³ Ndimana wanduze Insa ware wamwambira: “Lawa-pa, uka Yudeya, ipate wanafunzi wako newo novyo wakawone maajuzi a utendanga-yo.

⁴ Kamana munu akisaka kwijiwikana, aajuzi kufisa vitendo vyake vyaatenda. Ukitenda vinu-vi, rolote baina.” ⁵ Wasema javi konta wanduze Insa awakinkubali. ⁶ Insa akiwambira: “Wakati wangu aunafika, ila wakati wenu umwe-po daima uwa tayari. ⁷ Wanu wa mulumwengu-mu umwe awakwinani, ila omi wanina, kwa sababu nilavya ushahidi kuwa vitendo vyawo vya ubaya. ⁸ Umwe kwerani muke kusherehe. Omi suka kusherehe-ko konta wakati wangu aunafika nfululu.” ⁹ Nakuwambira javire, iye akibaki Galileya nokure.

¹⁰ Bandi ya wanduze ware kukwera kuka kusherehe kure, neye novyo akikwera akuka. Ila okire baina, kóka kwa kurifisafisa. ¹¹ Ndimana Mayahudi wakinsakula pasherehe pare, wakamba: “Ari, iye noyo kawa ndepi?” ¹² Noparepare wanu wengi wateta kuhusu Insa. Wengine wakamba: “Iye munu mwema” fala wengine wakamba: “Siyo munu mwema, kankuwatesa wanu.” ¹³ Fala awerepo munu wakusowera baina kuhusu iye konta wakiwopa wakulungwa wa Mayahudi.

Kufunda ka Insa kulawa ka Mwenyezimungu

¹⁴ Kati-kati ya suku za sherehe ire, Insa akikwera kuNyumba Takatifu, akanza kuwafunda wanu. ¹⁵ Kwa javyo, Mayahudi wakitajabu wakamba: “Eyu mwananlume-yu kwijiwa evi vinu-vi piya saafundiwe namunani?” ¹⁶ Insa akiwajibu, akamba: “Kufunda kanifunda siko kwangu omi, ila ndi kufunda ka ire anipereke omi. ¹⁷ Munu mmojawapo akisaka atende

vyaasaka Mwenyezimungu, basi akwijiwa kuwa eku kufunda-ku ka Mwenyezimungu au nankusowera kwa mamulaka angu mwaneyewe. ¹⁸ Asowéra kwa mamulaka ake mwaneyewe asakula kurisifu mwaneyewe. Fala ire asakúla kuwa wanu wansifu ampereke iye onse, akupo kukosa kweli kwake, iye ndi mwenyé ukweli.

¹⁹ Musa kakupani Taureti yakufulata, sinovyoy? Fala piya-mwe aapo aténda vyaisaka Taureti. Musakula kunulaya sababuni?” ²⁰ Junudi ya wanu ire ikijibu: “Uwe kuwa na shetwani! Asakula kukuulaya nani?” ²¹ Insa akiwajibu, akamba: “Omi nitenda maajuzi mamoya na piya-mwe mushanga vyanitendire. ²² Novyosivyo, Musa kakupani tabiya ya itani. (Kusema kweli, eyi tabiya-yi sianzire, wanza wababu zenu.) Umwe mwana nlume muntaya itani anta iwe suku ya sabadu.* ²³ Onani, dalili ndi suku ya sabadu mwananlume yaataiwa itani isifujike shuruti ya Musa. Ndimana, munikimwira kwa kumponesa munu mwiri nfululu suku ya sabadu sababuni? ²⁴ Musilamure kwa kunang'anizana kumaso, ila lamulani kwa shariya.”

Wanu wakaidiyana kuwa Insa Almasihi

²⁵ Kwa javyo, wanu wamojawapo wa Yerusalemu wakamba: “Mwananlume wawári kunsakula kumulaya-yu, sinoyu-yu? ²⁶ Mmoneni, iye kankusowera baina wala awamwambira kinu! Itakuwa wakulungwa wamwijiwa ka ukweli kuwa iye Almasihi? ²⁷ Fala ofwe eyu

* **7:22** Shariya isema kuwa kisimana ajuzi engiziwe itani suku ya nane bandi yakupongoriwa.

tikwijiwa kwawo. Paasaka kuja Almasihi, aapo ája kumwijiwa kwawo!”²⁸ Kwa javyo Insa, paakiwafunda wanu nNyumba Takatifu, kasowera na shauti ulu, akamba: “Umwe munijiwa? Anta kwetu mukwijiwa? Fala omi sijire epa kwa kusaka omi mwanayewe. Ila anipereke omi ndi mwenyé ukweli, iye umwe amumwijiwa.”²⁹ Fala omi nimwijiwa konta nilawa upande wake, iye ndi anipereke.”³⁰ Basi ewo wayerera kunfunga, fala aapo ankorire nkono, konta wakati wake úkiwa saunafika.³¹ Novyo-sivyo, wanu wengi ware wankubali, wakamba: “Akija Almasihi, atakutenda alama ulu-ulu zakupunda zaatenda eyu mwananlume-yu?”

Insa akwamba kuwa akuka vyake

³² Mafarizeu wawasikira wanu wakiteta nowu mwaha-wu kuhusu Insa. Ndimana, ewo pamoja na wakulungwa wa dini wawapereka minduna wakanfunge.³³ Noparepare Insa akamba: “Nanawo suku aba futi namwe, ikisa nukuka ka ire anipereke.”³⁴ Mukuja kunisakula fala amuja kunipata. Mahala kanisaka kuwa omi, umwe amukidiri kuja.”³⁵ Wakulungwa wa Mayahudi wakanza kudairiyana watupu: “Noyu mwananlume-yu, ndepi kaasaka kuka ofwe tikisokerera kummona? Apunda makaya etu akuka inti za Sawari-Mayahudi, akawafunde wanu Sawari-Mayahudi?”³⁶ Paasowera, ‘Mukuja kunisakula fala amuja kunipata’, mana ake kinani? Na ‘Mahala kaniri omi, umwe amukidiri kuja’, manani?”

Insa awapa wanu maji a mainsha

³⁷ Suku ya mwinsho ya sherehe, suku iwere ulu, Insa kémira, akisowera na shauti ulu-ulu, akamba: “Ikiwa kawapo wakunkóla nyotwa, aje kwangu omi, anywe. ³⁸ Mwenyé kunikubali omi, kamba vyaasema Mandiko Matakatifu, ‘Nroho yake ibubuka miviro ya maji a mainsha.’ ” ³⁹ Iye akamba javi kuhusu Roho wa Mwenyezimungu, kwa ware wenye kunkubali iye waja kumpokerera. Kamana nowo wakati-wo, Roho Takatifu ákiwa saanamba kuwesukira, konta Insa ákiwa saanamba kutukuziwa.

Wanu wawanyika kwa sababu ya usemi wa Insa

⁴⁰ Wanu wengine pajunudi ya wanu pare, pawasikire ewu usemi-wu, wakamba: “Kweli-kweli, eyu mwananlume-yu ndi nabii watik-inrindira!” ⁴¹ Wengine wakamba: “Eyu ndi Almasihi.” Fala wengine wadairi: “Almasihi atakulawirira Galileya? ⁴² Mandiko Matakatifu† akwamba kuwa Almasihi ujukulu wa Daudi, sinovyoy? Akwamba kuwa akuja kupongoriwa inti Betlehemu kwawo Daudi, sikweli?” ⁴³ Kwa javyo, kukilawirira kwawanyikana wanu ware kwa sababu ya Insa. ⁴⁴ Noparepare wengine wak-isakula wanfungue, fala aawerepo wakolosa nkono wake kunkola.

⁴⁵ Ikisa minduna waludira ka wakulungwa wa dini pamoja na Mafarizeu. Wakulungwa wawadairi minduna ware: “Umwe amujire nawo mwananlume ire sababuni?” ⁴⁶ Ware minduna ware wakamba: “Vyaasowere iye tangu anamba kusowera munu javire!” ⁴⁷ Basi, Mafarizeu ware

† 7:42 Ona Mika 5:2.

wakiwajibu: “Mwaja? Nomwe novyo mutesiwa?
⁴⁸ Anta mmoja nkati ya wakulungwa ankubalire?
 Nfarizeu mmoja ankubalire? ⁴⁹ Ewu umati-wu
 awijiwa shariya za Musa! Ewo walaniwa!”
⁵⁰ Nfarizeu mmoja nopare wakwitiwa Nikodemu,
 âsimanane na Insa kwa suku zipitire, iye aki-
 wambira javi: ⁵¹ “Shariya yetu isema kuwa atijuzi
 kunlamula munu satinamba kunsikira ushahidi
 wake, tikijiwa caakosire.” ⁵² Ewo wakijibu: “Epa
 sambi, nowe novyo kuwa nGalileya? Unafy-
 oma nanga kuwonerera kuwa nabii mmojawapo
 wakulawa Galileya aukijuzi kunrindira.” ⁵³ ‡[Basi
 wakitawanyikana, kila mmoja akuka kwake.

8

¹ Fala Insa akuka kuMwango wa Mizaituni.

Mwanamuka mmoja afungiwa kwa sababu ya uzinzi

² Alufajiri, Insa akiludira nNyumba Takatifu. Wanu piya wákija naye, iye akikala nawo, akikola kuwafunda. ³ Wanlimu wa shariya pamoja na Mafarizeu waja nawo mwanamuka ásinganiwe akizinga. Nakufika, wakimwimisa mbere ya wanu, ⁴ wakindairi Insa: “Mwanlimu, eyu mwana-muka-yu kakoriwa akizinga. ⁵ Kwa shariya yetu ofwe, Musa kâtamuru wanu kamba ewa tiwapanje na mawe. Sambu uwe, ukwamba mwaja?” ⁶ Wakindairi javi wamyerere ipate wammonerere ukosa mmojawapo. Insa aki-nama, akanza kuremba pansu na cala. ⁷ Ikisa, kwa

‡ 7:53 Mandiko a mida azipo ezi aya-zi 7:53 mpaka 8:11.

kuwa wakizidi kundairi-dairi, iye akilamuka, akiwambira: “Pamuri-pa, munu saanakola dambi tangu, noyo anze kulokota riwe ampanje.”⁸ Mara tena akinama, akizidi kuremba pansi pare.⁹ Fala ware pawasikire javire, wakilawa mmoja-mmoja, ino-ino-ino-ino bila ncocoro. Wanzire kulawa ndi wazee. Insa wakimwasa nopare, na mwanamuka ire emire novire mbere yake.¹⁰ Iye akilamuka, akindairi: “Nunu, ewo wandepi? Aabakire-pa anta mmoja wakusaka kukulaumu?”¹¹ Akinjibu: “Mwenye, aapo-pa munu anta mmoja.” Na Insa akimwambira: “Nomi novyo sukulamula hukumu. Uka vyako, usikore dambi tena.”]

Mamulaka apewe Insa na Mwenyezimungu

¹² Sambu, Insa akikola kusowera mara nyengine tena na wanu, akiwambira: “Omi ndi nuru ya mulumwengu-mu. Mwenyé kunifulata omi aashubutu kwenenda nkisi, ila apata nuru yakumpa mainsha.”¹³ Kwa javyo, Mafarizeu wakimwambira: “Epa sambu, uwe kwankulavya ushahidi wako uwe mwananyewe, fala ushahidi wako-wo siwo bora wakutumainiwa!”¹⁴ Insa akiwajibu, akamba: “Ingawa nilavya ushahidi wangu omi mwananyewe, fala ushahidi wangu wakweli. Kamana mahala kanilawire na mahala kanuka nukwijiwa.”¹⁵ Umwe mulamula namuna ya kibinadamu. Omi sinlamula munu.¹⁶ Anta panilamula, kulamula kwangu ka shariya kamana omi silamula yeka yangu, nilamula pamoja na Baba anipereke omi.¹⁷ Anta nkati ya shariya yenu* yandikiwa kuwa, ikiwa mashahidi

* **8:17** “Shariya yenu” ndi Taureti.

wawiri wasema kinu kimoja noco, cawamba-co cakweli. ¹⁸ Omi nilavya ushahidi wangu omi mwaneyewe. Baba anipereke-yo alavya novyo ushahidi wangu omi.” ¹⁹ Kwa javyo, wakindairi: “Wawayo uwe kawa ndepi?”

Insa akijibu: “Umwe amunijiwa omi caniri na amumwijiwa Baba wangu. Munanijiwa, nanga mumwijiwa novyo Baba wangu.” ²⁰ Insa kasowera evi piya-vi ári nNyumba Takatifu aki-funda. Iye ákiwa pansana paikikalanga kashoti ya swadaka ya Mwenyezimungu. Fala aapo anfungire, konta úkiwa saunafika wakati wake.

Insa ndi Mwenye alawire mbinguni

²¹ Kwa mara nyengine tena, Insa akiwambira: “Omi nukuka vyangu, umwe mukuja kunisakula, fala mukufwa na dambi zenu[†]. Umwe amufika kanuka omi.” ²² Ndimana Mayahudi wakambirana: “Iye akwamba kuwa ofwe atifika kooka iye-po. Iye vyamba-vi asaka kurulaya?” ²³ Insa akiwambira, akamba: “Umwe mulawa pansipa fala omi nilawa julu mbinguni. Umwe muwa wanu wa mulumwengu nomu, omi siri wa mulumwengu-mu. ²⁴ Omi nukukwambirani kuwa mukufwa na dambi zenu, konta ikiwa amukubali kuwa omi ndi noyo-noyoni[‡], mukuja kufwa na dambi zenu.” ²⁵ Kwa javyo, ewo wakindairi: “Uwe kuwa nani?”

Insa akiwajibu: “Omi ndi noyo wanukwambireni tangu mwanzo. ²⁶ Viwapo vinu vingi vyawenye vyaníri nawo vyakukuhusuni

[†] **8:21** Mana ake: amuswamiwe kwa kutowa kutubiya. [‡] **8:24** Epa Insa katumira zina ra Mwenyezimungu, “Omi niwa.” Ona Kulawa 3:14.

umwe kukwambirani, na kukulamulani. Fala anipéreke omi ndi mwenyé ukweli. Vyaninsikire iye ndi vyanukwambirani mulumwengu-mu.”

²⁷ Ewo awereriwe kuwa Insa akisowera kuhusu Baba. ²⁸ Kwa javyo, Insa akiwambira: “Umwe pamusaka kumwimisa pansalaba Binadamu wa Binguni, basi ndi pamusaka kwijiwa omi caniri. Mukwijiwa kuwa omi Binadamu, na sitenda kinu kwa mamulaka yangu, ila nisowera vyaanifundire Baba tu basi. ²⁹ Anipéreke-yo kawa pamoja nomi. Iye aanasire yeka, kamana omi daima nitendanga vyakumwajibu iye.” ³⁰ Wanu wengi pawansikire Insa akisowera javyo, wakinkubali.

Mwana wa Iburahima na mwana wa Ibilisi

³¹ Kwa javyo, Insa akiwambira Mayahudi wankubalire ware: “Umwe, ikiwa mutenda vyanukwambireni, kweli-kwelini mukuwa wanafunzi wangu. ³² Umwe mukuja kwijiwa ukweli, na ukweli-wo nowo umwe ukunusuruni.” ³³ Ewo wakinjibu: “Ofwe tiwa ujukulu wa Iburahima, tangu atinamba kuwa watwana wa munu. Kutisowerera kuwa tisakula kunusuriwa sababuni?” ³⁴ Insa akiwajibu: “Nukwambirani kweli kuwa piya wenye kukola dambi wakuwa watwana wa dambi noyo. ³⁵ Ntwana aana pake kwa milele, fala mwana wa pakaya kanawo pake kwa milele. ³⁶ Ndimana ikiwa Mwana akukunusuruni, kweli-kwelini munusurika. ³⁷ Omi nukwijiwa kuwa muwa ujukulu wa Iburahima. Novyo-sivyo, musaka munulaye, konta usemi wangu amutula mmyoyo mwenu.

³⁸ Omi nisowera vyanimmonire Baba wangu, umwe mutenda vyamunsikire wawa yenu.”

³⁹ Ewo wakinjibu, wakamba: “Ofwe wawa yetu Iburahima.”

Insa akiwambira: “Umwe, munawa wana wa Iburahima, nanga mifulata vyaákitendanga Iburahima. ⁴⁰ Fala umwe musaka munulaye, omi níri kukwambirani ukweli waninsikire Mwenyezimungu. Iburahima aatendire javyo. ⁴¹ Umwe mwankutenda vitendo vya wawa yenu.”

Ewo wakimwambira: “Ofwe atiri wana wa zinaa, tanawo wawa mmoja tu basi, Mwenyezimungu!” ⁴² Insa akiwambira:

“Inawa Mwenyezimungu Baba wenu, umwe nanga munipenda omi, konta omi nilawa ka Mwenyezimungu, niwa epa. Sirijisire omi mwaneyewe, ila iye ndi anipereke. ⁴³ Umwe amwereriwa vyanukwambirani-vi, sababuni? Ndi kwa kuwa avikwajibuni kifulata usemi wangu. ⁴⁴ Umwe wawa yenu ndi Ibilisi, na umwe vikwajibuni kutenda vimwajibu wawa yenu. Iye tangu mwanzo kisomi, enendera njira ya ukweli, konta ukweli wawenye aana. Ibilisi paalongopa, atenda vitendo vya tabiya yake, kamana iye nlongo, ndi wawa wa walongo. ⁴⁵ Fala omi, kwa kuwa nukwambirani kweli, umwe amunikubali. ⁴⁶ Pamuri-po, nani akidiri kwakikisha kuwa nanawo dambi? Ikiwa nankukwambirani ukweli, umwe amunikubali sababuni? ⁴⁷ Ári ka Mwenyezimungu onse, asikiriza caasema Mwenyezimungu. Sababu umwe amusikiriza ndi kwa kuwa ámuri ka Mwenyezimungu.”

Insa ndi mwenyé kuwepo tangu mwanzo

⁴⁸ Mayahudi wakinjibu, wakamba: “Atina haki yakukwambira kuwa uwe kuwa nSamariya, na kwanawo shetwani?” ⁴⁹ Insa akijibu: “Omi sina shetwani ila ninsifu Baba wangu, umwe amunisifu. ⁵⁰ Wala omi sisakula kuritukuza omi mwaneyewe. Kawapo mwengine asakula kutukuziwa kwangu omi, iye ndi mwenyé kulámula. ⁵¹ Omi nukwambirani kweli: munu akifulata usemi wangu, kwa milele aayeza kifo.” ⁵² Mayahudi wakimwambira javi: “Sambi tikwijiwa kuwa uwe kwanawo shetwani! Iburahima kafwa na minabii wafwa, fala uwe ukwamba, ‘Munu akifulata usemi wangu, kwa milele aayeza kifo.’ ⁵³ Uwe auri bora wakunzaidi baba wetu Iburahima afwire? Minabii novyo wafwa. Sambi uwe uritula kuwa nani?” ⁵⁴ Insa akijibu: “Ikiwa omi niritukuza mwaneyewe, utukufu wangu aufāi kinu. Anitúkuza omi ndi Baba, noyo wamwámba kuwa ndi Mwenyezimungu wenu-yo. ⁵⁵ Fala umwe iye amumwijiwa, ila omi nimwijiwa. Omi nikamba simwijiwa, nukuwa nlongo kamba umwe. Falakini omi kweli-kwelini nimwijiwa, na usemi wake nifulata. ⁵⁶ Baba wenu Iburahima kafurahi konta kejiwa kuwa nukuja. Iye kawona na kawa radi.” ⁵⁷ Kwa kusema javyo, Mayahudi ware wakimwambira javi: “Uwe aunatimu myaka amusini. Iburahima-yo kúmmona?” ⁵⁸ Insa akiwajibu: “Omi nukwambirani kweli: kábula yakupongoriwa Iburahima, omi niwapo.” ⁵⁹ Basi wakilokota mawe kusaka kumpanja, fala Insa akirifisa, akilawa nNyumba Takatifu mure.

9

Alama yasita yolote vyaári Insa: amponesa munu sawona

¹ Insa paakipita, kammona munu sawona tangu kupongoriwa kwake. ² Wanafunzi wake wakindairi: “Mwanlimu, mwananlume-yu kapongoriwa sawona kwa sababu ya dambi zake au za wawaze?” ³ Insa akiwajibu: “Eyu kutowa kuwona kuno siyo kwa sababu ya dambi zake wala za wawaze, ila ipate julu yake viwoneke vyaatenda Mwenyezimungu. ⁴ Ofwe tijuzi tikore kazi za ire anitumire nsana nowu. Ukuja usiku saukidirika kukoriwa kazi. ⁵ Paniri-po mulumwengu-pa, omi ndi nuru ya mulumwengu-mu.” ⁶ Nakwisa kusema javire, akisunira pansi, akivulula nsanga ure na mata, akimpaka* mwananlume ire mmaso, ⁷ akimwambira javi: “Uka, ukataye kumaso tanki ulu ya Siloamu.” (Zina ra Siloamu mana ake “kaperekiwa”.) Basi, mwananlume ire akuka, akitaya kumaso, akiludira ukaya wakuwona wawenye ngwee.

⁸ Kwa javyo, majirani wake wákimmonanga vyaákiwa, pamoja na wanu wákimmonanga akipita akilebela zimola, wakamba: “Eyu sinoyu-yu mwananlume ákikalanga akilebela zimola-yu?” ⁹ Wanu wengine wakamba: “Aye, ndi noyu.” Fala wengine wakamba: “Siye! Eyu kalandana naye tu basi.” Iye akizidi kwamba: “Ndi nomi.” ¹⁰ Kwa javyo, ewo wakindairi: “Sambi, maso ako-yo afunguka mwaja? Uwonaja?” ¹¹ Iye

* **9:6** Kigeregu: “akintawaza”.

akijibu: “Mwananlume wakwitiwa Insa ndi avulure nsanga na mata akinipaka mmaso-mu, akinambira javi: ‘Uka ukataye kumaso Siloamu.’ Nomi nukuka, nikowa, nikanza kuwona!” ¹² Ewo wakindairi: “Noyo mwananlume-yo kawa ndepi?”

Iye akijibu: “Sijiwa.”

¹³ Ikisa ewo wakintwala mwananlume saâkiwona ire, wakuka naye ka Mafarizeu. ¹⁴ Kusema kweli, suku Insa yaâvulure nsanga na mata, akimponesa mwananlume saakiwona ire, ikiwa suku ya sabadu. ¹⁵ Kwa javyo, Mafarizeu ware newo novyo wakindairi tena namuna vyaaponesiwe awone. Iye akiwambira: “Iye kavulula nsanga na mata, akinipaka mmaso-mu, ikisa nikitaya kumaso, nikanza kuwona ngwee.” ¹⁶ Mafarizeu wamojawapo wakamba: “Eyu munu-yu aaperekiwe na Mwenyezimungu, kamana aafulata shariya ya sabadu.” Fala wengine wadairi: “Munu mmadambi atendaja maajuza kamba-ya?” Noparepare wakawanyana. ¹⁷ Ndimana Mafarizeu ware wakindairi saakiwona ire mara nyengine tena: “Kwa kuwa kakufungula maso ako, kuhusu iye waambani?”

Iye akijibu: “Iye nabii.”

¹⁸ Wakulungwa wa Mayahudi ware awakinkubali kuwa aakiwona tangu kupongoriwa kwake, akiludira kuwona, mpaka wakiwetisa wawaze mwananlume aponesiwe ire. ¹⁹ Nakufika wawaze, ewo wakiwadairi: “Eyu mwanenu wamwamba kapongoriwa sawona-yu? Epa sambu kanza kuwona mwaja?” ²⁰ Wawaze ware wakijibu, wakamba: “Tikwijiwa

kuwa eyu mwanetu, na kâpongoriwa sawona. ²¹ Fala vyenende akanza kuwona atijiwa, wala atimwijiwa munu mmojawapo amponese. Iye munu nzima wawenye, ndairini mwaneyewe, akisaka akujibuni!” ²² (Wawaze ware wasowera javire kwa sababu yakuwopa wakulungwa wa Mayahudi, kamana wakulungwa ware wâsikizana kuwa wantuwise ndaraja ya nsinagoga munu mmojawapo asâka kuwambira wenziwe kuwa Insa Almasihi.) ²³ Ndimana wawaze ware wajibu javi: “Iye munu nzima, ndairini mwaneyewe!”

²⁴ Kwa javyo, mara yapiri ewo wakimwita mwananlume saakiwona ire, wakimwambira: “Kwa kutukuziwa Mwenyezimungu, sema kweli yako! Ofwe tikwijiwa kuwa eyo munu-yo mmadambi.” ²⁵ Akijibu: “Kamba iye mmadambi omi sijiwa. Canijiwe omi kinu kimoja: ingawa sikiwona, fala sambu nankuwona!” ²⁶ Ewo wakindairi: “Iye kakutenda kinani? Kakuponesa mwaja?” ²⁷ Iye akiwajibu: “Omi nûkwambirani futi, fala umwe amusikire. Musaka kusikira tena sababuni? Nomwe novyo musaka muwe wanafunzi wake?” ²⁸ Ewo wakintukana cwaa, wakamba: “Epa, uwe kuwa mwanafunzi wake, fala ofwe tiwa wanafunzi wa Musa!” ²⁹ Ofwe catijiwe ndi kuwa Mwenyezimungu kasowera julu ya Musa, fala kuhusu eyu, atimwijiwa anta upande waalawirire!” ³⁰ Mwananlume ire akiwajibu, akamba: “Mama! Mbana vishangisa! Umwe amwijiwa kalawirira, fala iye omi kaniponesa.” ³¹ Tikwijiwa kuwa Mwenyezimungu aawasikiriza wamadambi, fala awasikiriza wenye kumwishimu, watimiza

vyaasaka iye. ³² Tangu mwanzo wa ulumwengu, hapana manziro kasikirikana kuwa munu mmojawapo kamponesa munu waâkupongoriwa sawona. ³³ Inawa eyu munu-yu aajire kulawa ka Mwenyezimungu, aangari kutenda kinu kamba-ci.” ³⁴ Ewo wakinjibu: “Uwe kuwa mmadambi nfululu! Sambu, uyerera kutifunda ofwe mwaja?” Noparepare wakintuwisa wakinlavira panja ya sinagoga ire.

³⁵ Insa paasikire kuwa wantuwisira panja, akinsingana mwananlume ire, akindairi: “Uwe, unkubali Binadamu wa Binguni?”

³⁶ Mwananlume ire akijibu, akamba: “Noyo nani, Mwenye? Nambire, ipate ninkubali!”

³⁷ Insa akimwambira: “Uwe kummona, ndi noyu-noyuni wauri kusowera naye sambu-pa-yu!”

³⁸ †[Iye akamba: “Mwenye, nukwamini!” Naye akimwabudu. ³⁹ Insa akimwambira:] “Omi nija mulumwengu-mu niwalamure wanu. Nija ipate vipofu wawone, na wawona wawe vipofu.”

⁴⁰ Mafarizeu wengine waâkiwa nawo karibu iye wansikire akisowera javire, wakindairi: “Epa, ikuwa ofwe novyo tiwa vipofu, nikamba?”

⁴¹ Insa akiwajibu: “Inawa umwe muwa vipofu, amungari kuwa na wamadambi! Fala kwa kuwa mukwamba ‘Tiwona’, salani na madambi yenu.”

10

Insa ndi Nryango na Nsunga mwema

† **9:38** Atina uhakika aya 38 na 39 kuwa ziwapo mmandiko matanzi.

¹ Insa kazidi kusowera, akamba: “Omi nukwambirani kweli. Akwéra sereka ya makondoo onse, kwasa kupita panryango, noyo-noyoni mwivi na nnyang'anyi. ² Fala apíta panryango onse, ndi nsunga wa makondoo. ³ Kwake iye nakola wa panryango wa sereka ndi afungúla nryango. Makondoo wamanyira shauti yake. Aweta makondoo mazina awo, newo awasungira panja. ⁴ Bandi yakuwalavira piya panja, iye alongorera. Makondoo wanfulata konta wamanyira shauti yake. ⁵ Munu sawamwijiwa awanfulata ila wantira, konta awamanyira shauti za wanu sawawejiwa.” ⁶ Insa wanu ware kawasowerera eci kinyume-ci, fala ewo awereriwe mana ake vyawambiriwe vire.

⁷ Kwa javyo, Insa akiwambira tena: “Nukwambirani kweli. Omi ndi nryango ka makondoo. ⁸ Piya walongorere kábula ya omi wevi na wanyang'anyi, na makondoo awawasikirize. ⁹ Omi ndi nryango. Anipíta akingira julu yangu omi onse, avushiwa. Kanawo mahala pakutumaini.* ¹⁰ Mwivi aaja sairi kuja kwiwa, kuulaya na kudangula. Omi nija ipate wawe na mainsha, wawe nawo pakulu pawenye.”

¹¹ Insa akizidi kusowera, akamba: “Omi niwa Nsunga mwema. Nsunga mwema apereka mainsha ake afwe kwa ajili ya makondoo wake. ¹² Nsunga wakupokeresiwa, nsunga-yo makondoo siwakewakeni. Iye siyo nsunga wa kweli. Ndimana, akimmona mmwinzi akija, atuwa, awasa makondoo. Basi mmwinzi anduru

* **10:9** Kigeregu: “Akwingira, alawa, na apata cakurya.”

kondoo mmoja, wengine watawanyikana. ¹³ Kwa kuwa nsunga wakupokeresiwa aawashugulikira makondoo. ¹⁴ Omi niwa Nsunga mwema. Niwejiwa makondoo wangu, newo omi wanijiwa, ¹⁵ kamba Baba vyanijiwa, nomi nimwijiwa Baba. Omi nipereka mainsha angu nifwe kwa ajili ya makondoo wangu. ¹⁶ Nanawo makondoo wengine sawapo eci kitundu-ci, newo novyo nijuzi niwalongoze. Ewo wakuja kusikira shauti yangu. Kwa javyo, uwapo nfuwo moja na nsunga mmoja. ¹⁷ Baba anipenda kwa kuwa nipereka mainsha angu nifwe, niludire kutwala tena. ¹⁸ Hapana alavya mainsha angu, ila omi niripereka mwaneyewe nifwe. Nanawo mamulaka a kupereka, na nanawo mamulaka a kupewa kupokerera tena. Ndi vyanilaiziwe na Baba wangu.”

¹⁹ Kwa mara nyengine tena, kukilawirira kwawanyana nkati ya Mayahudi kwa sababu ya nowu usemi-wu. ²⁰ Wengi wakamba: “Iye kapatiwa na shetwani, kangamiya! Noyu munsikiriza sababuni?” ²¹ Wengine wakamba: “Usemi-wu siwo wa munu wakumilikiwa na shetwani. Shetwani amponesa munu sawona?”

Insa na Baba kinu kimoja

²² Nowo wakati-wo, Yerusalemu ritendiwa Jambo ra Nyumba Takatifu†. Úkiwa wakati wa baridi. ²³ Insa akipita akenenda nlupenu ra Nyumba Takatifu, lupenu-ro

† **10:22** Jambo-ri anzima yake ikiwa kukumbukira suku yakunshukuru ka Mwenyezimungu kuhusu Nyumba Takatifu nyipya.

rikitiwa “Lupenu ra Selemani”.²⁴ Mayahudi wakijumana wakinzunguriza wakindairi: “Uwe kwankutangaisha mpaka rini? Tambire kweli kamba uwe kuwa Almasihi, au auri?”²⁵ Insa akiwajibu: “Omi nûkwambirani futi fala amusaka kukubali. Kazi zanitenda omi kwa zina ra Baba zikolota ushahidi caniri omi.”²⁶ Fala umwe amukubali konta âmuri makondoo wangu.²⁷ Makondoo wangu wasikira shauti yangu. Omi niwejiwa, newo wanifulata.²⁸ Omi niwapa mainsha a milele, awapoteya tena. Hapana akidíri kunipokonyola mmakono mwangu.²⁹ Baba wangu anipére ewo ndi bora pakulu kupunda piya. Hapana akidíri kumpokonyola Baba mmakono mwake.”³⁰ Omi na Baba tiwa kinu kimoja.

³¹ Mayahudi mara nyengine tena wakilokota mawe wampanje.³² Insa akiwambira: “Omi nukoloterani kazi nyingi ngema za Baba. Kazi mojawapo yamusaka kunipanjira ndi yepi?”³³ Mayahudi wakinjibu: “Atisaka kukupanja kwa sababu ya meema yautendire, ila kwa namuna zako zakukufuru! Konta uwe kuwa mwanadamu, fala uritula kuwa Mwenyezimungu!”³⁴ Insa akiwajibu: “Yandikiwa nkati ya shariya yenu‡ kuwa Mwenyezimungu kâmba javi: ‘Umwe muwa milungu.’ Sikweli?”³⁵ Iye kaweta ‘milungu’ ware wapokerere habari za Mwenyezimungu, (na Mandiko aapinduka).³⁶ Kwa javyo, ire atawáziwe na Baba, akiperekiwa mulumwengu-mu, mwamba kuwa iye kankukufuru kwa sababu nukwamba: ‘Niwa Mwana wa Mwenyezimungu’.

‡ **10:34** Ona Zaburi 82:6.

Mwaja? ³⁷ Ikiwa sitenda kazi za Baba, musinikubali. ³⁸ Fala ikiwa nankutenda kazi za Baba, anta musinikubali omi-pa, kubalini kwa kazi zanitenda, ipate mwijiwe na mwereriwe sana-sana kuwa nilungana na Baba na Baba kalungana nami.”

³⁹ Kwa mara nyengine tena wayerera kunfunga, fala iye akiwapolonyoka mmakono mwawo. ⁴⁰ Iye akuka vyake tena, akiloka muto wa Yordani, akuka mpaka mahala paânzire Yahaya koza, akikala nopare. ⁴¹ Wanu wengi wawenye wakija kwake iye, wakamba: “Yahaya aatendire alama anta mamoja, fala piya vyaambire kuhusu eyu mwananlume-yu vyakweli!” ⁴² Basi nokurekure, wanu wengi wawenye wankubali Insa.

11

Alama yasaba yolota vyaári Insa: anfulula Lazaru ka wafwi

¹ Ákiwapo mwananlume mmoja wakwitiwa Lazaru ákiwa nlwere. Iye kwawo kúkiwa Betaniya, kaya yawákikalanga Mariyamu na Marta nduye. ² Mariyamu noire âmmiminire sheru Mwenye, ânfutire mmaulu na nywiri zake ire, nlumbuwe wakwitiwa Lazaru ndi ákiwa nlwere. ³ Basi walumbuze ware watumiza kumwambira Insa: “Mwenye, waumpenda uwe-yo kuno umpata ulwere.” ⁴ Fala Insa paasikire javire, akamba: “Ewo ulwere-wo mwinsho wake siyo kufwa ila wolote utukufu wa Mwenyezimungu. Julu ya ulwere-wo atukuziwe Mwana wa Mwenyezimungu.”

⁵ Sambu, Insa akiwapenda pakulu sana Marta na nduye pamoja na nlumbwawo Lazaru. ⁶ Kwa javyo, paasikire habari yakuwa Lazaru nlwere, Insa akikala tena suku mbiri kaákiwa nokure. ⁷ Ikisa akiwambira wanafunzi wake: “Tukeni tiludire tena Yudeya.” ⁸ Wanafunzi ware wakimwambira: “We! Mwanlimu! Mayahudi suku mbiri-nozizi noko wákisaka kukupanja na mawe, sambu uludira kuka tena noko mwaja?” ⁹ Insa akiwajibu: “Kutwa iwa nawo ora kumi na mbiri, sikweli? Mwenyé kwenenda nsana aakwakula, konta awona nuru íri kumwarika mulumwengu-mu. ¹⁰ Fala mwenyé kwenenda usiku akwakula konta aana nuru.” ¹¹ Bandi yakusowera evyo vinu-vyo, akiwambira: “Rafiki yetu Lazaru kalala, fala omi nukuka nikanlamuse.” ¹² Wanafunzi wake wakinjibu: “Mwenye, ikiwa kankulala basi, anusurika.” ¹³ Kusema kweli, usowezi wa Insa ure ukisema kuwa Lazaru kafwa, fala wanafunzi wake ware wakidaniza kuwa asowera kuhusu kulala usingizi tu basi. ¹⁴ Ndimana, Insa akiwambira baina, akamba: “Lazaru kafwa. ¹⁵ Fala kwa ajili yenu umwe, niwa radi kuwa eko kaári-ko atiri pamoja, ipate mwamini. Ila epa, tukeni tikammone.” ¹⁶ Basi Tamimu (atapiriwe zina ra “Masa”) akiwambira wanafunzi wenziwe: “Tukeni novyo, tikafwe naye pamoja.”

¹⁷ Insa paafikire, kasingana maiti a Lazaru azikiwe njonga, zipitire suku nne tangu kuzikiwa kwake. ¹⁸ Betaniya kúkiwa karibu ya Yerusalemu, kitambo ca kilometuru natu. ¹⁹ Mayahudi wengi waja ka Mariyamu na Marta kuwani matanga

a nlumbwawo. ²⁰ Kwa javyo Marta, paasikire kuwa Insa kankuja, akilawa kuka kummwinza, fala Mariyamu kabaki ukaya. ²¹ Marta, paasi-manane na Insa, kamwambira: “Mwenye, unawepo, nlumbwangu angari kufwa. ²² Fala omi nukwijiwa kuwa caulebela conse ka Mwenyemizimungu, iye akupa.” ²³ Insa akimwambira: “Nlumbuwo-yo afufuka hai.” ²⁴ Marta akinjibu: “Omi nukwijiwa kuwa iye afufuka hai pawaja kufufuka wanu suku ya mwinsho wa ulumwengu.” ²⁵ Insa akimwambira: “Omi ndi kufufuka kawenye na mainsha. Anta munu-yo afwe, akinikubali omi, ainshi. ²⁶ Wenyepiya kuinshi kuno wakinikubali omi, kweli-kwelini awafwa tena. Uwe ukubali javyo?” ²⁷ Iye akinjibu: “Aye Mwenye, omi nikubali kuwa uwe ndi Almasihi, Mwana wa Mwenyemizimungu, ire ája mulumwengu-mu.”

²⁸ Marta, bandi ya kwamba javire, akuka akintetera nduye Mariyamu. Akimwambira kiriziu: “Mwanlimu ire kawapo, kankukwita!” ²⁹ Mariyamu nakusikira javire, akilamuka upesi-upesi, akuka wakawonane na Insa.

³⁰ Epo Insa ákiwa saanamba kufika nkaya mure, ákiwa nopare pawasimanane na Marta pare. ³¹ Kwa javyo, Mayahudi wakinyamaza Mariyamu nnyumba mure ware, pawammonire iye akilamuka, akilawa upesi-upesi, wakifulata. Ewo wakidaniza kuwa kankuka kukaburi kurira. ³² Mariyamu nakufika paákiwa Insa pare, nakummona, akingwirira mmaulu akamba: “Mwenye, unawepo nlumbwangu angari kufwa.” ³³ Insa nakummona Mariyamu akirira, na

Mayahudi wákimpereka ware newo novyo wakirira*, iye akikafilika pakulu nkati ya roho yake, akiwawonera utungu,³⁴ akamba: “Maiti-yo mutula ndepi?”

Ewo wakimwambira: “Mwenye, tuke ukawone.”³⁵ Insa akimpakatika masozi pakata-pakata-pakata.³⁶ Kwa javyo, Mayahudi wakanza kwambirana watupu: “Mmoneni namuna vyaakimpenda!”³⁷ Fala wengine wakambirana watupu: “Níkamba noyu-yu ndi amponese munu sawona ire. Epa itakuwa angari kutenda kinu kimojawapo Lazaru asifwe?”

³⁸ Ikisa Insa kwa mara nyengine tena akiuzunika, akuka mpaka kukaburi. Noro kaburi-ro ríkiwapo jonga, na ríkiwapo riwe rikulu riziwiriwa panryango.³⁹ Insa akiwatuma wanu wamojawapo nopare: “Lavyani riwe-ri.”

Marta, nunuye marehemu ire, akimwambira: “Mwenye, iye anuha kituti pé, konta tangu akizikiwa rero suku nne.”⁴⁰ Insa akimwambira: “Omi sukwambire kuwa ukinamini, ukuja kuwona utukufu wa Mwenyezimungu?”

⁴¹ Basi, wakipiringisira panja riwe rire. Insa akinang'aniza julu binguni, akamba: “Baba, nukushukuru konta kunisikira.”⁴² Omi nukwiwiwa kuwa daima unisikira, fala kwa sababu ya wanu wengi wári epa-wa nisowera, ipate wakubali kuwa uwe ndi unipereke.”⁴³ Bandi yakusowera javire, Insa akikuwa pakulu, akita: “Lazaru! Lawira panja-pa!”⁴⁴ Áfwire ire akilawira panja,

* **11:33** Kwa tabiya yawo, wákiwa na utungu wakirira mbere ya wanu.

akafiniwe na vipande vya kafani mmaulu na mmakono, pamoja na kafani yaavaziwe kumaso. Insa akiwambira: “Mpambureni, mumwase oke!”

Mpango wa kumulaya Insa

⁴⁵ Ndimana, Mayahudi wengi wâjire ka Mariyamu, wawona vinu vyaatendire Insa vire, newo wakinkubali. ⁴⁶ Fala wengine ware woka ka Mafarizeu, wawereza vyaakunishe Insa vire. ⁴⁷ Kwa javyo wakulungwa wa dini na Mafarizeu ware wakijumana Baraza ya Milandu†, wakidairi: “Epa titende mwaja? Kamana mwananlume-yu kankutenda alama nyingi za maajuza! ⁴⁸ Tikimwasa akizidi kutenda javi, piya wanu wankubali. Mwinsho, waRoma wadangula Nyumba yetu Takatifu na watifuja inti yetu-yi!” ⁴⁹ Fala mmoja wawo wakwitiwa Kayafa, nowo mwaka-wo ndi ákiwa nkulu wa wakulungwa wa dini, akiwambira: “Umwe amweririwa kinu cisaka kuwa conse! ⁵⁰ Amuwona kuwa ndi vyema kwenu umwe kufwa munu mmoja kwa faida ya wanu, koliko kudanguka inti nzima?” ⁵¹ Kayafa vyaasowere vire aákidanizira, fala kwa kuwa noure mwaka ure ákiwa nkulu wa wakulungwa wa dini, iye kabushuru kuwa Insa akufwa kwa faida ya kabila ya Mayahudi. ⁵² Visitoshe, aafwa kwa faida ya Mayahudi tu basi fala ipate awajumulanise piya wana wa Mwenyezimungu watawanyikane, wawe kinu kimoja. ⁵³ Basi, mwanzo wa noire suku ire, wakulungwa wa Mayahudi watenda mpango

† **11:47** “Baraza” mana ake kipinga maalumu ca wakulungwa wa Mayahudi.

wakumulaya Insa. ⁵⁴ Ndimana Insa aákenenda akiriwonesa na Mayahudi, ila kalawa akukirira upande mmoja karibu ya langa, kaya yakwitiwa Efraimu. Akikala noko pamoja na wanafunzi wake.

⁵⁵ Sambu, suku ya Pashukwa ya Mayahudi íkiwa karibu. Wanu wengi walawa nozire inti zire, wakikwera wakuka Yerusalemu ipate wakaswafiwe kábula ya Pashukwa. ⁵⁶ Ewo wakinsakula Insa, wakidairiyana watupu wákiwepo nNyumba Takatifu mure: “Muwonaja? Iye aaja kusherehe kuno?” ⁵⁷ Kusema kweli, wakulungwa wa dini pamoja na Mafarizeu wâwatuma wanu, wakiwambira javi: “Munu mmojawapo akijíwa paari Insa, aje atambire tikanfunge.”

12

Mariyamu kolota pendo rake ka Insa

¹ Suku sita kábula ya sherehe yakwitiwa Pashukwa, Insa akija Betaniya kaákikalanga Lazaru, noire mwananlume afufuriwe na Insa ka wafwi ire. ² Kwa javyo wantengezera Insa cakurya maalumu. Marta akiwaudumu, Lazaru neye ákiwa pamoja na wanu wekare warinamire pansu nawo Insa wakiryu ware. ³ Basi, Mariyamu akitwala numba ya nusu lituru ya sheru mmoja gali sana ya maluwa maalumu a kunuwira. Sheru ire akimmiminira Insa mmaulu na akinfuta mmaulu na nywiri zake. Nnyumba mure piya mukinuwira sheru dindeee. ⁴ Fala Yuda Shikariyoti, ákiwa mmoja wawo nkati ya wanafunzi wa Insa, (mwinshoni

ajire akinzungunuka, akimpereka ka maaduwi), iye akamba: ⁵“Eyi sheru-yi caitowire kuzanyiwa, isabu ya jarajara miya natu* wakipewa masikini. Sababuni?” ⁶ Iye cimwambise javyo, aiwere sababu ya kuwashugulikira masikini, ila kwa kuwa ákiwa mwivi. Iye ndi ákiwa amiri wakusunga nzuruku wa wanafunzi wenziwe, na wakati mwengine ákiwanga akitendera mashuguli ake. ⁷ Insa akijibu: “Mwaseni, caatendire-co ndi kutengeza ka mazishi angu. ⁸ Daima-zi masikini muwa pamoja nawo, falakini omi amuwa nami daima.”

Mpango wa kumulaya Lazaru

⁹ Mayahudi wengi pawejiwe kuwa Insa kawa kure, wakilawa wakuka noko. Ewo awokire kummona Insa basi, fala woka kummona novyo Lazaru, ire âfufuriwe na Insa ka wafwi. ¹⁰ Kwa javyo, wakulungwa wa dini wakitenda mpango na Lazaru ire novyo wamulaye, ¹¹ konta kwa sababu ya maajuza ankunire Lazaru, Mayahudi wengi wakilawa ndaraja mwawo wakinkubali Insa.

Wanu wantukuza Insa pengira Yerusalemu

¹² Subuu yake, wanu wengi wâjire kusherehe ya Pashukwa, wasikira kuwa Insa kankuja Yerusalemu. ¹³ Kwa javyo, wakisinja makuti a mitende, wakisukula, wakilawa, wakipita wakimmwinza, kuno wakibiya kilulu lu-lu-lu wakamba: “Hozana! Heri ári kuja kwa zina ra Mola,

* **12:5** Jarajara miya natu ukiwa nshahara wakupokera munu mwaka nzima.

nfalume wa Iziraeli!”

¹⁴ Insa akinsingana kaburu katoto, akimpanda. Evi vikuna kamba vyayândikiwe:

¹⁵ “Usope, mwana wa Ziyoni†. Onani, nfalume wenu kankuja, ampandire kaburu katoto!”

¹⁶ Pavikunire evi vinu-vi, wanafunzi ware awereriwe mana ake. Fala bandi ya Insa kutwariwa kukisiwa binguni, ewo wakumbukira kuwa evi vinu-vi vyaândikiwa kuhusu iye, na novyo-novyoni ndi vyaawankunishe iye. ¹⁷ Wanu wâkiwa pamoja na Insa pawakimwita Lazaru kukaburi, akinfufula ka wafwi, ewo wakizidi kulavya ushahidi kuhusu iye. ¹⁸ Wanu wengi wasikira kuwa iye ndi âtendire ire alama ire, ndimana walawa kuka kummona Insa. ¹⁹ Kwa javyo, Mafarizeu wakambirana watupu: “Epa, atiri kukidiri kutenda kinu tena. Onani ulumwengu nzima-wu wankufulata neye!”

Wanu Sawari-Mayahudi wamojawapo wansakula Insa

²⁰ Sambu, nkati ya ware wanu wokire kutukuza sherehe ya Pashukwa, wâkiwapo Sawari-Mayahudi wamojawapo. ²¹ Ewo wakimukira Filipi wa Betisaida ya Galileya, wakinlebeli javi: “Mwenye, tisakula tiwonane naye Insa.” ²² Filipi akuka akimwambira Andere vyawalebele vire, wo-wawiri wakuka wakimwambira Insa. ²³ Insa akiwajibu, akamba:

† 12:15 “Mwana wa Ziyoni” mana ake wanu wa Yerusalemu.

“Epa ufika wakati wakitukuziwa‡ Binadamu wa Binguni. ²⁴ Nukwambirani kweli, mbeyu ikitowa kufifiriwa pansu ikifwa, ikuwa mbeyu mmoja noyo. Fala ikififiriwa ikifwa, ikupa visumo vingi vyawenye. ²⁵ Mwenyé kupenda mainsha ake, apoteza mainsha-yo. Munu saapenda mainsha ake mulumwengu-mu, mainsha-yo ariturira milele. ²⁶ Ikiwa munu mmojawapo asaka kunitumika, ájuzi anifulate omi. Mahala paniwa omi, ntumisi wangu akuwa nopo. Mwenyé kunitumika onse, na Baba wangu neye ansifu.”

Insa kereza kuhusu kufwa kwake

²⁷ Insa akizidi kuwambira: “Epa sambu roho yangu iuzunika, nambe mwaja? Nambe: ‘Baba, ninusuru ewu wakati-wu?’ Noci ndi canijirire ewu wakati-wu. ²⁸ Baba, olota utukufu wa zina rako!”

Noparepare isikirikana shauti mbinguni ikamba javi: “Omi nítukuza, na nizidi kutukuza tena.” ²⁹ Wanu wákiwapo nopare ware, pawasikire noire shauti ire, wengine wakamba: “Eko kudidima!” Wengine wakamba: “Eyo laika kasowera naye.” ³⁰ Insa akiwambira: “Eyi shauti-yi aisikirikane kwa faida yangu, ila kwa faida yenu. ³¹ Epa sambu ufika wakati wakulamuriwa ulumwengu-wu. Nfalume wa mulumwengu-mu§ akwefyeriwa panja sambu-pa. ³² Omi, panisaka kulamusiwa* pansalaba julu ya ardhi, niwavuta wanu piya waje kwangu.” ³³ Iye

‡ **12:23** Akuja kutukuziwa julu ya kufwa kwake. § **12:31**
 “Nfalume wa mulumwengu-mu” ndi Ibilisi. * **12:32** “Kulamusiwa” julu ya kugomezeriwa.

kasowera javyo kolota namuna ya kifo cikija kunsingana.

³⁴ Wanu ware wakinjibu: “Shariya zetu zisema kuwa Almasihi ainshi milele. Uwe ukwamba kuwa Binadamu ibidi alamusiwe pansalaba. Mwaja? Noyo Binadamu-yo nani?” ³⁵ Insa akiwajibu: “Kwa wakati ntoto, iwapo nuru kati yenu. Enendani pamuri na nuru nopa, ipate kisi cisukutawareni. Ire enénda pakisi onse ejiwa koka. ³⁶ Pamuri na nuru-pa, aminini nuru-yo nopa, ipate mulawirire kuwa wana wa nuru.” Insa pesire kusowera javire, akilawa akuka akirifisa.

Mayahudi wengi awankubali Insa

³⁷ Ingawa akitenda alama nyingi mbere yawo, fala ewo wankuzidi kutowa kunkubali. ³⁸ Vikuna ipate vitimiziwe vyaasemire nabii Izaya† akamba javi:

“Mola, akubalire habari zetu nani?
Uwezo wa Mola‡ kafafanuririwa nani?”

³⁹ Kwa javyo, ewo awakidiri kukubali, kamana Izaya kereza mahala pengine§:

⁴⁰ “Ewo wafungiwa maso awo ipate wasiwone, watenziwa myoyo yawo kuwa migumu ipate wasereriwe.
Siwera javyo,
ewo nanga waludi waja kwangu,
nomi nanga niwaponesa” amba ndi Mola.

† 12:38 Ona Izaya 53:1. ‡ 12:38 Kigeregu: “makono a Mola”.

§ 12:39 Ona Izaya 6:10.

⁴¹ Izaya* kasowera javyo konta kawona utukufu wa Insa na kasowera kuhusu iye. ⁴² Novyo-sivyo, ingawa walawirira wakulungwa wa Mayahudi wengi wakunkubali Insa. Fala awakisema baina kwa kuwa wakiwopa Mafarizeu wasiwatuwise ndaraja ra sinagoga. ⁴³ Kusema kweli, wakipendeleya kusifiwa na wanadamu koliko kusifiwa na Mwenyezimungu.

Insa kaja kuwavusha wanu

⁴⁴ Ikisa Insa akisowera pakulu-pakulu, akamba: “Anikúbali omi onse, asinikubali omi basi, na ankubali novyo anipereke omi-yo. ⁴⁵ Aniwóna omi onse, ammona novyo anipereke omi. ⁴⁶ Omi nija kuwa nuru ya mulumwengu-mu ipate piya anikúbali onse asikare nkisi. ⁴⁷ Ikiwa munu mmojawapo kasikira habari zangu, akitowa kufulata, omi sinlamula. Kamana omi sijire mulumwengu-mu kuwalamula wanu, ila nija kuwavusha. ⁴⁸ Anikátala onse akitowa kupokerera usemi wangu, kawapo mwenyé kunlamula iye. Usemi wanisowere, nowo ndi usaka kunlamula suku ya Kiyama. ⁴⁹ Kamana omi sisowere kwa mamulaka angu mwananyewe, ila Baba anipereke ndi anamúru canamba na canereza. ⁵⁰ Na omi nukwijiwa kuwa ámuri yake ndi itipa mainsha a milele. Basi, Baba canambira omi, noco ndi canisowera.”

13

Insa awosa maulu wanafunzi wake

* **12:41** Ona Izaya 6:1-3.

¹ Kábula kufika suku ya sherehe ya Pashukwa, Insa ákijiwa kuwa uwa karibu wakati wakwasa ulumwengu-wu kuka ka Baba wake. Iye kâwapenda wanafunzi mulumwengu-mu, na kawapenda mpaka mwinsho. ² Usiku paakirya, Ibilisi kâgilibu futi moyo wa Yuda, mwana wa Ansumani Shikariyoti, kummwazira Insa kunzungunuka. ³ Insa ákijiwa kuwa Baba wake vinu piya kangabizi mmakono mwake. Ákijiwa kuwa kalawa ka Mwenyezimungu, na aludira ka Mwenyezimungu noko. ⁴ Ndimana pawakirya pare akilamuka, akivula anzu yake, akitwala nkumi, akirizingiriza nkiuno*, ⁵ akimiminira maji mbasiya, akanza kuwosa maulu wanafunzi wake, akiwafuta na nkumi warizingirize ure.

⁶ Kwa javyo, akinfika Ansumani Peduru, akindairi: “Mwenye, maulu angu munosa?” ⁷ Insa akinjibu, akamba: “Uwe eci canukutenda-ci awereriwa sambipa, ila airini ukuja kwereriwa.” ⁸ Peduru akinjibu: “Iii! Anta suku moja umwe amunosa omi maulu!”

Insa akinjibu: “Kamba sukosire, basi aúri mwanafunzi wangu.†” ⁹ Ndimana, Ansumani Peduru akinlebelakamba: “Kwa javyo, Mwenye, musinose maulu basi, nose novyo mmakono na nkiswa.” ¹⁰ Insa akinjibu: “Owire onse acibakire kinu cengine awe swafi ila ose maulu tu basi. Umwe piya muwa swafi, ila mmoja aari swafi.”

¹¹ Kamana akimwijiwa munu asaka kunzun-

* **13:4** “Nkiuno” ndi nfano wa ntwana. † **13:8** Itibidi tikubali cire caatitendere Insa (kufwa kwake pansalaba) ikiwa tisaka tiwe wanafunzi wake.

gunuka, ndimana akamba: “Amuri swafi piya.”

¹² Pesire kuwosa maulu awo, akitwala anzu yake akivala, akikala, akiwadairi: “Umwe canukutendireni sambi-pa-ci, mwijiwa mana ake? ¹³ Umwe munita ‘Mwanlimu’ na ‘Mwenye’. Muwa nawo shariya konta ndi caniri. ¹⁴ Basi, ikiwa omi niwa Mwanlimu na Mwenye wenu, nukoseni maulu, na umwe noyo mujuzi mosane maulu watupu.‡ ¹⁵ Kamana omi nukoloterani nfano. Kamba vyanitendire omi, na umwe mutende novyo. ¹⁶ Omi nukwambirani kweli. Hapana ntumisi anta mmoja wakumpunda ubora mwenye wake, wala hapana ntume wakumpunda antumire iye. ¹⁷ Ikiwa mukwijiwa kuwa ndi javyo, na mukifulata novyo-novyoni, heri kwenu umwe!

¹⁸ Vyanisema-vi sukwambani piya-mwe. Omi niwejiwa sana-sana waniwatondore. Fala Mandiko§ ajuzi kutimiziwa vyaamba: ‘Munu atafune nkate wangu kanipindikira*.’ ¹⁹ Evi nukwambirani sambi-pa savinamba kukuna, ipate pavija kukuna, mukubali kuwa omi nanawo zina ra Mwenyemizimungu†. ²⁰ Nukwambirani kweli kuwa ampokérera wanimpereka onse, kanipokerera omi, na novyo anipokérera omi onse kampokerera anipereke omi.”

‡ **13:14** Insa akwamba kuwa ewo wajuzi wahudumiyane munu na mwenziwe kwa kurinyenyekeya, na kila mmoja ajuzi novyo awe tayari kufwa kwa ajili ya mwenziwe. Ona 15:13. § **13:18** Ona Zaburi 41:9. * **13:18** Kigeregu: “kalamusa kinyung'unyu cake”, mana ake “nténda meema maripo ake moto”. † **13:19** Kigeregu: “mukubali kuwa ‘Omi ndiye’. Eri ndi zina ra Mwenyemizimungu.”

Insa akwijiwa savinakuna kuwa aperekiwa ka maaduwi

²¹ Bandi ya kwisa kusowera javire, Insa ikikafilika pakulu roho yake, akitangaza baina, akamba: “Omi nukwambirani kweli kuwa umwe mmojawapo anizungunuka.” ²² Wanafunzi wake ware wanza kunang'anizana watupu, awakkereriwa munu waári kumwamba. ²³ Upande wa Insa kamwikala mwanafunzi wake mmoja waakimpenda pakulu, kenamira upande wa Insa. ²⁴ Kwa javyo, Ansumani Peduru akintendera alama andairi Insa mununi waari kumwamba. ²⁵ Basi mwanafunzi ire akimwinamira pakifuwa Insa, akindairi: “Mwenye, ndi wepi-pa?” ²⁶ Insa akijibu: “Ndi noyo wanisaka kutwala nkate nikitoweza munsuzi nikimpa.” Basi akimeya nkate, akitoweza munsuzi, akimpa Yuda, mwana wa Ansumani Shikariyoti. ²⁷ Bandi yakupokerera nkate ure, Shetwani akimwingira. Sambu Insa akimwambira: “Causaka kutenda conse, tenda upesi.” ²⁸ Fala wenziwe wékare nawo pameza ware anta mmoja ereriwe caamwambire javire. ²⁹ Kwa kuwa Yuda ndi ákiwa amiri wa nzuruku wa wanafunzi, wengine wakidaniza kuwa Insa kantuma Yuda kuka kuuza vinu visakikana pasherehe, au kantuma akawape masikini kinu kimojawapo. ³⁰ Yuda nakupokerera nkate ure, kwa mpunde noure akilawa. Nepo úkiwa usiku.

Insa awapa wanafunzi wake ámuri nyipya

³¹ Bandi yakulawa Yuda, Insa akamba: “Epa sambu katukuziwa Binadamu wa Binguni. Na julu yake, Mwenyezimungu apata kutukuziwa.

³² Ikiwa Mwenyezimungu katukuziwa julu

yake, Mwenyezimungu novyo antukuza‡, na antukuza kwa mpunde noure. ³³ Wanangu, omi niwa pamoja namwe suku aba futi. Umwe mukuja kunisakula, fala nukwambirani kamba vyaniwambire Mayahudi: ‘Kanuka omi, umwe amufika.Š’ ³⁴ Nankukupani ámuri nyipya: pendanani, munu na mwenziwe. Kwa namuna kamba omi vyanukupendireni, nomwe novyo mupendane, munu na mwenziwe. ³⁵ Basi umwe, mukipendana, kweli ikuwa muwa wanafunzi wangu wakwijiwikana na wanu piya.” ³⁶ Ansumani Peduru kandairi Insa: “Mwenye, ukuka ndepi?” Insa akinjibu: “Kanuka-ko, umwe-po amunifulata sambipa, fala airini munifulata.” ³⁷ Peduru akindairi: “Mwenye, canitowa kukufulata sambipa kinani? Omi niwa tayari kupereka mainsha angu kwa sababu yako!” ³⁸ Insa akinjibu: “Mainsha ako upereka kwa sababu yangu omi? Nukwambira kweli kuwa aawika kokoriko saunikanire mara natu.”

14

Insa ndi njira, ukweli, na mainsha

¹ Insa kawambira wanafunzi wake: “Musizunike mmyoyo yenu! Mwaminini Mwenyezimungu na munamini nomi novyo. ² Ka Baba awápo mamburo mengi awenye. Singari, nukwambirani kuwa nukuka kukutafitirani mamburo. ³ Ikiwa nuka nukukutafitirani mamburo, niludi, nukuja kukutwalani ipate panuka kwikala omi, nomwe mukekare nopo. ⁴ Umwe mukwijywa

‡ 13:32 “Antukuza” mana ake epa akolota utukufu wake.

Š 13:33 Ona 7:33-34.

njira ya mahala kanuka-ko.” ⁵ Tamimu kandairi: “Mwenye, ofwe atijiwa kauka. Sambu, tikwijiwa njira ya mahala kauka-ko mwaja?” ⁶ Insa akinjibu javi: “Omi ndi njira, ukweli, na mainsha. Aapo aja ka Baba sairi julu yangu omi. ⁷ Ikiwa munijiwa omi, mukuja kumwijiwa novyo Baba. Mwanzo wa sambu-pa, mumwijiwa na mummona.”

⁸ Filipi akimwambira Insa: “Mwenye, tolotere Baba wawenye-yo tu, vititoshu.” ⁹ Insa akiwajibu: “Filipi, omi niwa pamoja namwe suku nyingi zawenye. Aunijiwa? Aniwónire onse kammona Baba. Sambu mwambaja: ‘Tolotere Baba?’ ¹⁰ Amwamini kuwa nilungana na Baba, na Baba kalungana nami? Usemi wanukwambirani-wu, sisowera kwa mamulaka angu mwaneyewe. Ila Baba ari nkati ya omi, ndi anitendesu kazi zake. ¹¹ Kubalini kuwa omi nilungana na Baba, na Baba kalungana nami. Kwasa javyo, kubalini kwa sababu ya kazi zanitenda zawenye. ¹² Nukwambirani kweli kuwa mwenyé kunikubali omi onse, atenda novyo piya vyanitenda omi. Kusema kweli, atenda vyakupunda evi, kontu omi nankuka ka Baba. ¹³ Camulebela kwa zina rangu conse, nukutenderani noco ipate Baba atukuziwe julu ya Mwana. ¹⁴ Muginilebela* kinu kimojawapo kwa zina rangu, omi nukutenderani.”

Tamaa ya Roho Takatifu

¹⁵ Insa akizidi kusowera: “Muginipenda, mifulata ámuri zangu. ¹⁶ Nomi nukuja kunlebela Baba, na iye akwisusirani Mmashauri mwengine,

* **14:14** Au: “Mukilebela”.

muwe naye daima milele. ¹⁷ Iye ndi Roho ya ukweli. Roho-yo wanu wa mulumwengu-mu awakidiri kumpokerera, konta awammona wala awamwijiwa. Umwe mumwijiwa konta kawa pamoja nomwe na akuwa nnomwe.

¹⁸ Omi sukwasani kamba wana wa yatima, nukuja kwenu umwe. ¹⁹ Ubaki wakati aba, wanu wa mulumwengu-mu awaniwona tena, ila umwe omi muniwona. Kwa kuwa omi nankuinshi, nomwe novyo mukuja kuinshi. ²⁰ Noyo suku-yo ndi yamusaka kwijiwa kuwa omi nilungana na Baba, umwe mulungana nomi, na omi nilungana nomwe. ²¹ Ejiwa amuri zangu kuno akifulata ndi anipenda omi. Anipenda omi apendiwa na Baba wangu, nomi novyo nimpenda, nirifafanula mbere yake.” ²² Yuda (sairi ire Yuda Shikariyoti ire) akidairi akamba: “Mwenye, utifafanurira ofwe tu basi, uwasa wanu wa mulumwengu, mwaja?” ²³ Insa akinjibu akamba: “Anipenda onse afulata usemi wangu. Noyo munu-yo Baba wangu ampenda. Nomi na Baba timwisukira, tiinshi naye pamoja. ²⁴ Sanipenda omi onse afulata usemi wangu. Usemi wamunisikira siwo wangu omi, ila wa Baba anipereke omi.

²⁵ Vyanisowera-vi nukwambirani patiwanga onse omi nnomwe. ²⁶ Fala Mmashauri, Roho Takatifu, asaka kuperekiwa na Baba kwa zina rangu, iye akuja kukufundani vinu piya, akukumbusirani vinu piya vyanukwambireni. ²⁷ Nukwasirani salama. Salama yangu nukupani umwe. Sukupani kamba ulumwengu vyaumpa munu salama. Musifazaike mmyoyo mwenu wala musope kinu. ²⁸ Umwe musikira

vyanukwambireni kuwa nukuka, ikisa nukuja kwenu umwe. Munanipenda, nanga muwa radi pakulu, konta nankuka ka Baba, kamana iye bora pakulu kanizaidi omi. ²⁹ Epa sambi, nukwambirani evi savinamba kukuna, ipate vikija vikikuna, muje mukubali. ³⁰ Wala sisowere namwe tena vinu vingi, konta mwenyé kutawala ulumwengu-wu† kankuja. Iye aana uwezo mmojawapo julu yangu, ³¹ fala nitenda kamba vyanamurire Baba, ipate wanu wa mulumwengu-mu wejiwe kuwa omi nimpenda Baba. Basi epa lamukani, tuke vyetu.”

15

Insa ndi nzabibu wakweli

¹ Insa kaamba: “Omi niwa nzabibu wakweli, na Baba wangu ndi nrimi. ² Piya vitambi vyangu savípa, iye alavya. Piya vitambi vyakupa, iye asinja vyakumiliya ipate vizidi kuupa sana. ³ Epa sambi, umwe muwa swafi, kwa sababu ya usemi wanukwambireni. ⁴ Lunganani nami, na omi nilungane namwe. Kamba kitambi vyacitowa kupa wanyewe sacilungane na muti, na umwe ndi novyo. Ikiwa amulungane nomi, amupa. ⁵ Omi ndi nzabibu, umwe muwa vitambi. Ire alungána nami na omi nilungana naye, munu-yo akupa visumo vingi, kamana bila omi amukidiri kutenda kinu. ⁶ Ikiwa munu aalungane nami, iye akwefiwa kunundu kamba kitambi, akumiliya. Ikisa vitambi vikusanyiwa, vikwefiwa pamoto,

† 14:30 “Mwenyé kutawala ulumwengu-wu” ndi Ibilisi.

vilungula. ⁷ Umwe mukikala nkati yangu na mukitula usemi wangu, mulebela camusaka conse, cikukuna noco. ⁸ Kwa namuna-yi Baba wangu atukuziwa, julu ya umwe visumo vingi vipa. Kwa javyo, mukwakikisha kuwa mukuwa wanafunzi wangu. ⁹ Kamba vyaanitendire Baba wangu, na omi ndi vyanukupendireni novyo. Ikalani na pendo rangu. ¹⁰ Mukifulata ámuri zangu, mukwikala nkati ya pendo rangu, kamba omi vyanifulata ámuri za Baba wangu, nikikala nkati ya pendo rake. ¹¹ Evi vinu-vi nukwambirani ipate radi yangu iwe nkati yenu, na radi yenu-yo itimu nfululu.

¹² Eyi ndi ámuri yangu: mupendane munu na mwenziwe kamba vyanukupendireni. ¹³ Apo munu wakuwa nawo pendo pakulu koliko wakupereka mainsha ake kwa ajili ya marafiki zake. ¹⁴ Umwe munitenda vyanukwamuruni omi, mukuwa marafiki zangu. ¹⁵ Sukwitani tena watumisi, konta ntumisi ejiwa caatenda mwenye wake. Ila, nukwitani marafiki zangu, kamana piya vyaanambira Baba wangu, nomwe nukwambirani. ¹⁶ Umwe amunitondore omi, ila omi ndi nukutondoreni umwe. Nukuperekani muke muwe kamba vitambi vyakupa visumo, na visumo vyenu vikare daima, ipate camunlebelaba Baba conse, kwa zina rangu, iye akupeni. ¹⁷ Eci ndi canukwamuruni: mupendane munu na mwenziwe.”

Kwina ka wanu wa mulumwengu

¹⁸ “Wanu wa mulumwengu wakukwinani, ijiwani kuwa wanza kunina omi. ¹⁹ Munawa wa mulumwengu-mu, wanu wa mulumwengu-mu

nanga wakupendani kamba wenziwawo. Fala kwa kuwa amuri wa mulumwengu-mu ila nuku-tondolani mulumwengu, ndimana wakwinani. ²⁰ Kumbukirani vyanukwambireni: aapo ntumisi anta mmoja bora koliko mwenye wake. Ikiwa wankunilumbata omi, nomwe novyo wakulumbatani. Ikiwa wafulata vyanifunda omi, wafulata novyo vyamufunda umwe. ²¹ Evyo vitendo-vyo ewo wakutendani kwa ajili ya zina rangu, konta awamwijiwa anipereke omi. ²² Inawa sijire nikiwambira, awangari kuwa na dambi. Fala sambi ewo awana namuna yakujibu kuhusu dambi zawo. ²³ Anína omi onse, na Baba wangu amwina novyo. ²⁴ Ikiwa mbere yawo sitendire vinu vyakutajabisa vyakuwa tangu anátenda munu mwengine, ewo awangari kuwa na dambi. Fala sambi-pa ewo wawona vyanitendire, novyo-sivyo wanina omi pamoja na Baba wangu. ²⁵ Falakini evi vikijuzi vikune ipate vitimiziwe vyaândikiwe nkati ya shariya* yawo javi: ‘Waniwinda bila sababu.’

²⁶ Fala paasaka kuja kwenu Mmashauri, wanisaka kukuperekerani kulawa ka Baba, Roho ya ukweli† kulawa ka Baba, iye akuja kulavya ushahidi kuhusu caniri omi. ²⁷ Nomwe novyo, lavyani ushahidi konta múkiwa nomi tangu mwanzo.”

16

¹ “Omi piya-vi nukwambirani ipate musije kunitipuka. ² Umwe mukuja kutuwisiwa mmasina-

* **15:25** Ona Zaburi 35:19, 69:4. † **15:26** Ona 14:17.

goga. Kwa ukweli, ukuja kufika wakati wakuwa mwenyé kukuulayani adanizira kuwa kankuntumika Mwenyezimungu. ³ Wakuja kutenda javyo konta awamwijiwe Baba wala omi awanijiwa. ⁴ Fala omi nukwambirani piya-vi ipate wakanza kulawirira, mukumbukire kuwa ndi noci cákitambiranga.”

Kazi ya Roho Takatifu

Insa akizidi kusema, akamba: “Umwe pamwanzire kunifulata, vinu-vi sukwambireni konta omi níkiwa nomwe. ⁵ Fala epa sambi nankuka ka ire anipéreke omi. Kati yenu aapo anta mmoja-pa wakunidairi: ‘Kwankuka ndepi?’ ⁶ Fala kwa kuwa nukwambirani javi, myoyo yenu ijala uzuni. ⁷ Novyo-sivyo nukwambirani kweli, vyema kwenu umwe nilawe. Kamana, ikiwa sukire, Wakukusaidiyani aakwisukirani. Ila omi nukuka vyangu, iye nukuperekerani. ⁸ Iye paasaka kwisuka, akuja kuwakubalisa wanu wa mulumwengu kuhusu ukweli wa mambo a dambi, na a shariya, na a hukumu: ⁹ kuhusu dambi konta awanikubali omi; ¹⁰ kuhusu shariya konta omi nukuka ka Baba*, umwe amuniwona tena; ¹¹ na kuhusu kuhukumu konta ataware mulumwengu-mu, iye kesa kuhukumiwa futi.

¹² Nanawo tena vingi vyakukwambirani, fala kwa sambi-pa amuhitamili kusikiriza. ¹³ Ila Roho wa ukweli paasaka kwisuka, iye akuja kuku-longozani mwereriwe ukweli piya. Iye aaja kusowera kwa mamulaka ake mwanayewe, ila

* **16:10** Kwa kuwa Insa akuka ka Baba wake binguni, ikolota kuwa wanu wa mulumwengu awanlamure kwa shariya.

vyaaja kusikira, akuja kusowera, na kukwerezani vinu vija kukuna. ¹⁴ Iye omi akuja kunitukuza, kamana akuja kupokerera cangu omi, akukwerezani umwe. ¹⁵ Piya vyaári nawo Baba, vyangu omi. Ndimana namba kuwa Roho Takatifu akuja kupokerera cangu omi, akukwerezani umwe.”

Uzuni wa wanafunzi utaduka sherehe

¹⁶ Ikisa Insa akamba: “Kwa muda ntoto javi, amuniwona tena. Ikisa kwa muda ntoto†, muniwona tena.” ¹⁷ Wanafunzi wake wengine wakanza kudairiyana watupu: “Noci catambira-ci kinani? ‘Kwa muda ntoto amuniwona, ikisa kwa muda ntoto, muniwona tena’ na ‘Kwa kuwa nankuka ka Baba’, mana ake kinani?” ¹⁸ Kwa javyo, wakamba: “Pambire ‘muda ntoto’ mana ake kinani? Atijiwa caamba!” ¹⁹ Insa kejiwa kuwa ewo wasaka wandairi, ndimana akiwambira: “Umwe mwankudairiyana watupu konta namba: ‘Kwa muda ntoto amuniwona, ikisa kwa muda ntoto muniwona tena.’ Sinovyoy? ²⁰ Nukwambirani kweli, mukuja kurira na kurishuku, fala wanu mulumwengu-mu wakuwa radi. Umwe muuzunika, fala kuuzunika kwenu kukuja kuwa radi yenu. ²¹ Mwanamuka akiwa kulupenu auzunika konta ufika wakati wake wakutabika. Fala akimpongola mwanawe, aakumbukira tena tabu zakunire zire. Akuwa radi, kwa sababu kampongola mwana mulumwengu-mu. ²² Ndi kamba umwe novyo: epa sambu muwa nawo

† **16:16** Mana ake: (1) bandi ya suku natu bandi ya Insa kufufuriwa ka wafwi, (2) suku ya Pentekoshiti (bandi ya suku 53), au (3) suku ya kuludi Insa.

uzuni, fala nukuja kukuwonani tena, na mukuja kuwa radi pakulu mmyoyo mwenu. Noyo radi-yo, aakidiri munu kukulavyani. ²³ Noyo suku-yo, aisakikana kunidairi kinu. Omi nukwambirani kweli kuwa piya vyamunlebelaba Baba kwa zina rangu, iye akupani. ²⁴ Mpaka sambi-pa, amunamba kunlebelaba anta kinu kwa zina rangu. Lebelani mupata, ipate radi yenu itimu nfululu.

²⁵ Omi evi vinu-vi nukwambirani kwa mifano. Kwa suku karibu, nukwasa kukwambirani namuna-yo, ila nukwambirani baina kuhusu Baba. ²⁶ Noyo suku-yo, mukuja kunlebelaba kwa zina rangu. Sukwambirani kuwa nisaka kukulebelelani ka Baba kwa fadili yenu, ²⁷ kamana Baba mwaneyewe akupendani, kwa kuwa munipenda na mukubali kuwa omi nilawa ka Mwenyezimungu. ²⁸ Omi nilawa ka Baba, nija mulumwengu-mu. Sambi-pa, nukwasa ulumwengu-wu, niludira ka Baba.”

²⁹ Wanafunzi wake wakimwambira: “Epa sambi kwankutambira baina, auri kutambira kwa mifano. ³⁰ Sambi tukwijiwa kuwa vinu piya ukwijiwa, aunsakula munu kukudairi kinu. Kwa javyo, ofwe tukwamini kuwa uwe kulawa ka Mwenyezimungu.” ³¹ Insa akiwajibu: “Epa sambi mwankwamini? ³² Sikirizani! Ikuja kufika suku, na epa ifika futi, piya-mwe mukuja kutawanyiwa, kila mmoja kwake-kwake, munasa yeka yangu. Fala omi siri yeka, konta Baba kawa pamoja nami. ³³ Evi vinu-vi nukwambirani ipate, kwa kuwa mulungana nomi, muwe na salama. Mulumwengu-mu muwa nawo mashaka, fala rimbisani myoyo yenu. Omi nishinda

mulumwengu-mu!”

17

Insa atenda duwa

Insa aritendera duwa

¹ Insa, pesire kusowera javire, akinang'aniza julu, akamba:

“Baba, ufika wakati. Olota utukufu wa Mwanawo ipate Mwanawo akutukuze uwe, ² kwa kuwa kungabizi iye mamulaka julu ya wanu piya, awape mainsha a milele kwa ware piya waungabizire. ³ Mainsha a milele ndi-ya javi: wakwijiwe uwe, Nlungu mmoja tu basi wa ukweli, na wamwijiwe ire waumpéreke, Insa Almasihi. ⁴ Omi nukutukuza mulumwengu-mu, nitimiza kazi zaunamurire kutenda. ⁵ Basi Baba, pauri nopo, nitukuze na utukufu wanîwere nawo pamoja nawe kábula ya kumba duniya.”

Insa awatendera duwa wanafunzi wake

⁶ Insa kazidi kutenda duwa, akamba:

“Wanu wa mulumwengu-mu waunigabizire omi, niwolotera kweli-kwelini uwe cauri. Ewo wákiwa wako, ukinigabizi omi, na ewo wankufulata usemi wako. ⁷ Epa sambu ewo wakwijiwa kuwa piya vyaunipere vilawa mmakono mwako. ⁸ Kamana habari zaunambire omi, niwambira, newo wapokerera. Ewo walawirira kwijiwa kwa ukweli kuwa nilawa kwako, wakubali kuwa uwe ndi unipereke omi. ⁹ Omi niwalebelela duwa ewo. Siwalebelela wanu wengine mulumwengu-mu, ila ware waunigabizire konta ewo ndi wako. ¹⁰ Vyangu

omi piya, vyako uwe, na vyako, vyangu omi. Ndimana nitukuziwa julu yawo. ¹¹ Omi siri wa mulumwengu ila ewo wawa mulumwengu-mu, omi nankuja kwako uwe. Baba ntakatifu, wasunge kwa zina rako waunipere omi-wa, ipate wawe na niya mmoja, kamba ofwe vyatíri na niya mmoja. ¹² Paníkiwa pamoja newo, omi ewo nikiwasunga kwa zina rako raunipere omi. Omi niwasunga, na anta mmoja aapoteye saíri ire* ândikiriwe kupoteya. Evi vikuna ipate vitimu vyaândikiwe mMandiko Matakatifu†. ¹³ Fala sambu, nankuja kwako uwe. Paniri mulumwengu-mu, niwambira javi ipate radi ya níri nawo ewo itimu nfululu. ¹⁴ Omi niwereza wanafunzi wangu usemi wako. Wanu wa mulumwengu wawena, konta wanafunzi-wo siwo wa mulumwengu-mu kamba omi novyo vyanitowire kuwa wa mulumwengu-mu. ¹⁵ Omi sukulebela kuwa ewo uwalavye mulumwengu-mu, fala nukulebela uwakengere mmakono mwa Mbaya‡. ¹⁶ Ewo siwo wa mulumwengu, kamba omi novyo vyanitowire kuwa wa mulumwengu-mu. ¹⁷ Julu ya ukweli wa usemi wako, uwatENZE utakatifu kukutumika. ¹⁸ Kamba uwe vyau-nipereke omi mulumwengu, nomi ndi vyani-wapereke mulumwengu. ¹⁹ Kwa faida yawo, omi nirigabizi mmakono mwako kukutumika, ipate newo novyo warigabizi mmakono mwako kuku-tumika, julu ya ukweli.”

* **17:12** “Ire” mana ake epa ndi Yuda Ishikariyoti. † **17:12** Ona Zaburi 41:9. ‡ **17:15** “Mbaya” ndi Ibilisi.

Insa awatendera duwa piya wenye kunfulata

²⁰ Insa akizidi kutenda duwa, akamba:

“Omi siwalebelela duwa ewo-po tu basi, fala niwalebelela novyo ware wája kunamini kwa sababu ya usemi wawo. ²¹ Niwalebelela ipate piya wawe nawo umoja, kamba uwe Baba vyaulungane nomi, na omi vyanilungane nawe, newo novyo walungane nofwe ipate wanu wa mulumwengu-mu wakubali kuwa uwe ndi unipereke. ²² Utukufu waunipere omi ndi utukufu waniwapere ewo, ipate wawe na umoja kamba ofwe vyatíri na umoja, ²³ omi nilungana nawo na uwe kulungana nami. Niwalebelela javyo ipate ewo wawe na umoja nfululu munu na mwenziwe, wanu wa mulumwengu-mu wejiwe kuwa uwe ndi unipereke, na wejiwe kuwa uwapenda wafulati wangu kamba vyaunipenda omi. ²⁴ Baba, ware waunigabizire omi, nisaka mahala paniwa omi, newo wawe nopo pamoja nomi, wawone utukufu wangu waunigabizire, konta uwe kunipenda saunomba duniya. ²⁵ Baba mwenyé shariya, ingawa wanu mulumwengu-mu awakwijiwa, fala omi nukwijiwa, na ewo wakwijiwa kuwa uwe ndi unipereke. ²⁶ Omi nîwejiwisa zina rako na nizidi kuwejiwisa, ipate pendo raunipendire omi riwe nkati yawo, na omi niwe nkati yawo.”

18

Kufungiwa ka Insa

¹ Bandi yakusowera javire, Insa akilawa pamoja na wanafunzi wake, akiloka nrati wa Kedorini,

akuka ng'ambu nyengine kaikiwapo bushtani. Insa na wanafunzi wake wakingira nomure. ² Sambu Yuda, airini ajire akinzungunuka akimpereka Insa, akijiwa mahala pare, konta Insa na wanafunzi wake wakijumananga nopare. ³ Kwa javyo, Yuda akilongoza kipinga kimoja ca masurudadu pamoja na minduna waperékiwe na wakulungwa wa dini na Mafarizeu, akuka pabushtani nopare. Ewo wakisukula myenge na kandiyeru pamoja na sulaha. ⁴ Insa, kwa kuwa akijiwa piya visaka kukuna, wanjirire ware akilawa akiwadairi: “Mwankusakula nani?” ⁵ Ewo wakinjibu: “Insa nNazareti.”

Insa akiwambira: “Ndumi.” Sambu Yuda, airini ajire akinzungunuka Insa, akiwapo nopare. ⁶ Paawámbire “Ndumi”, ewo waludira kinyu-manyuma, wakigwa pansu pi-pi-pi. ⁷ Kwa javyo, Insa akiwadairi tena upya: “Mwankunsakula nani?”

Ewo wakamba: “Insa nNazareti.” ⁸ Insa akijibu: “Omi nukwambirani kuwa ndumi. Ikiwa mwankunisakula omi, ewa waseni wo ke vyawo.” ⁹ Insa kasowera javire ipate utimiziwe usemi wasowere iye akamba: “Wanu waunipere kuwasunga-wa awanamba kunipoteya anta mmoja.” ¹⁰ Ansumani Peduru akiwa nawo upanga, akisolola, akinduru ntumisi wa nkulu wa wakulungwa wa dini, kansinja sikiro ra nkono nrro. (Noyo ntumisi-yo zina rake akitiwa Malukuzi.) ¹¹ Basi Insa akimwambira Peduru: “Upanga wako-wo tula paúkiwa! Udaniza kuwa omi siri tayari kutabika nipate kutimiza vyaasaka Baba

wangu?*

¹² Ikisa masurudadu na nkulungwa wawo pamoja na minduna waperékiwe na Mayahudi ware wakinkola Insa, wakinfunga. ¹³ Kwanza wakinlongoza mpaka ka Anasi nkwee Kayafa. Nowo mwaka-wo Kayafa ndi awere nkulu wa wakulungwa wa dini. ¹⁴ Kayafa-yo ndi ânzire kuwambira wakulungwa wa Mayahudi kuwa: “Vyema kufwa munu mmoja kwa faida ya wanu wengi.”

Kukana ka Peduru

¹⁵ Ansumani Peduru akingulata Insa. Mwanafunzi mwengine akingulata novyo. Kwa kuwa mwanafunzi ire akijiwiwa na nkulu wa wakulungwa wa dini, iye akingira pamoja na Insa mpaka paluwanja ra nyumba ya nkulu wa wakulungwa wa dini ire. ¹⁶ Fala Peduru kabaki panja, karibu ya nryango. Kwa javyo, mwanafunzi mwengine akijiwiwa na nkulu wa wakulungwa wa dini ire akuka akisowera na mwari amiri wa panryango, akimpitisa Peduru. ¹⁷ Mwari ire panryango pare akindairi Peduru: “Uwe novyo aúri mwanafunzi wa eyu mwananlume-yu?” Iye akamba: “Iii, síri!” ¹⁸ Wakati-wo ikizizima baridi pakulu futi, ndimana watumisi ware pamoja na minduna wâwesa moto wakizunguriza kota wemire. Basi, Peduru neye novyo ákiwapo nopare kemira pamoja newo akota moto.

Nkulu wa wakulungwa wa dini andairi Insa

¹⁹ Wakati mmoja nowo, nkulu wa wakulungwa wa dini akindairi Insa kuhusu wanafunzi wake

* **18:11** Kigeregu: “Sinywa kikombe canimpa Baba?”

na kuhusu kufunda kwake. ²⁰ Insa akinjibu: “Omi níkiwambiranga bila kuwafisa wanu wa ulumwengu-wu. Daima-zi níkiwafundanga mmasinagoga pamoja na nNyumba Takatifu mwawakijumana Mayahudi piya. Anta suku moja sisowere kinu ca siiri. ²¹ Basi, munidairi sababuni? Wadairini wanu wânisikire, ewo ndi wejiwa canambire.” ²² Insa pesire kwamba javire, nduna ákiwa karibu naye akimwibiya kuno akamba: “Arri! Uwe unjibu javyo nkulu wa wakulungwa wa dini?” ²³ Insa akinjibu: “Ikiwa nisowera caputu, lavya ushahidi wa kinu canisowere caputu. Fala ikiwa nisowera sana, kunibiya sababuni?” ²⁴ Basi, Anasi akamuru kuwa Insa afungiwe makono novire, aperekiwe ka Kayafa nkulu wa wakulungwa wa dini ire.

Peduru ankana Insa tena

²⁵ Basi sambu, Ansumani Peduru pakota moto pare, wanu wengine wakindairi: “Uwe kuwa kundi ra wanafunzi wake, aúri?”

Iye akikana, akamba: “Omi síiri!” ²⁶ Ntumisi mmoja wa nkulu wa walongozi wa dini ákiwa nopare. Iye ákiwa jamaa wa mwananlume âsinjiwe sikiro na Peduru ire. Iye akimwambira Peduru, akamba: “Omi nukuwona úri na Insa kubushtani, sinowe?” ²⁷ Basi, mara nyengine tena, Peduru akikana. Kwa mpunde noure, galu akiwika.

Insa mbere ya Pilatu

²⁸ Pakucere subuu namapema, wakintwala Insa nnyumba mwa Kayafa, wakuka naye kunyumba ya kifalume yaákikalanga guvinadoru. Fala awengire nnyumba mure konta awakisaka

kuringiza haramu, kwa kuwa wakisaka kurya cakurya ca sherehe ya Pashukwa. ²⁹ Ndimana, Pilatu akilawira panja, akamba: “Kinu kibaya camummwene akitenda eyu mwananlume-yu ndi cepi?” ³⁰ Ewo wakinjibu, wakimwambira javi: “Inawa eyu aatendire kitendo kibaya, ofwe atingari kuja naye kwako.” ³¹ Pilatu akiwajibu: “Basi, ntwareni umwe-po, munlamure kamba vyaisaka shariya yenu.”

Mayahudi wakinjibu: “Ofwe atina mamulaka a kumulaya munu.” ³² Evi vikuna ipate vitimiziwe vyaasemire Insa kuhusu namuna vyaaja kufwa.

Insa aritula kuwa nfalume

³³ Sambu, Pilatu akingira tena nnyumba ya kifalume ire, akimwita Insa, akindairi: “Uwe kuwa nfalume wa Mayahudi?” ³⁴ Insa akijibu: “Vyaunidairi-vi uwe ndi úri kuwaza, au wawapo wakwambire kinu kimojawapo kuhusu omi?” ³⁵ Pilatu akijibu: “Udaniza kuwa omi niwa Yahudi? Wanigabízire mmakono mwangu uwe-po ndi wanu wako nowo pamoja na wakulungwa wa dini. Uwe kukosa kinani?” ³⁶ Insa akamba: “Ufalume wangu siwo wa ewu ulumwengu-wu. Inawa ufalume wangu wa ewu ulumwengu-wu, watumisi wangu nanga watenda vita, wasinipereke mmakono mwa Mayahudi. Fala ufalume wangu siwo wa ulumwengu-wu-pa.” ³⁷ Ikisa Pilatu akindairi: “Sambu, epa kuwa nfalume?”

Insa akijibu: “Uwe ndi úri kwamba kuwa niwa nfalume. Omi nipongoriwa na nija mulumwengu-mu ipate nilavye ushahidi kuhusu uk-

weli. Piya wenye ukweli wasikiriza canamba omi.” ³⁸ Pilatu akindairi: “Ukweli kinani?”

Pilatu, nakwisa kwamba javire, akilawira panja tena upya, akuka ka Mayahudi, akiwambira: “Eyu simonerera anta kosa rimojawapo. ³⁹ Fala kwa tabiya yenu ndi kuwa, wakati wa Pashukwa, ninfungulanga nfungwa mmoja. Sambu, musaka nukufungurireni nfalume wa Mayahudi?” ⁴⁰ Wakikola kunyangula tena, wakamba: “Iii, usitifungurire iye! Nfungure Baraba!” Ona, Baraba-yo ákiwa kisomi.

19

Insa agomezeriwa

¹ Ikisa Pilatu akintwala Insa, akamuru acapiwe viboko. ² Masurudadu wakitwala mpombwe, wakitenda kamba lemba, wakinwaza nkiswa. Wakinwaza novyo kapa ra rangi ra njambalãu. ³ Wakinjira wakunshupa javi: “Mashikamu, nfalume wa Mayahudi!” Wakikola kumwefya malatuma. ⁴ Mara nyengine tena, Pilatu akilawira panja, akiwambira Mayahudi: “Sikirizani, omi nukuja naye epa mbere yenu, ipate mwijiwe kuwa simmonire kuwa na kosa rimojawapo.” ⁵ Kwa javyo, Insa wakija naye panja pare, avaziwe lemba ra miwa na kapa ra rangi ya njambalãu rire. Pilatu akiwambira: “Mwananlume-yo ndiyu!”

⁶ Wakulungwa wa dini pamoja na minduna nakummona, wakanza kuntambira kuno wakamba: “Ngomezereeni! Ngomezereeni!”

Pilatu akiwajibu: “Ntwareni umwe-po, mungomezere. Simmonire kuwa na kosa

rimojawapo.” ⁷ Mayahudi wakinjibu wakamba: “Tanawo shariya, na noyo shariya-yo isema kuwa iye ajuzi aulaiwe, konta aritula kuwa Mwana wa Mwenyezimungu.” ⁸ Pilatu nakusikira usowezi ure, ukinwingira wofi pakulu. ⁹ Iye akingira tena nnyumba ya kifalume, akindairi Insa: “Uwe kwenu ndepi?” Fala Insa aanjibire kinu. ¹⁰ Ndimana Pilatu akimwambira: “Ukatala kusowera nami? Awijiwa kuwa omi nanawo mamulaka a kukufungula, na nanawo mamulaka a kukugomezera pansalaba?” ¹¹ Insa akijibu: “Uwe aungari kuwa nawo mamulaka julu yangu omi sawisusiriwe na Mwenyezimungu. Ndimana anigabizire mmakono mwako ndi akorire dambi pakulu.”

¹² Mwanzo wa noure wakati ure, Pilatu akisakula namuna yakunfungula, fala Mayahudi wakizidi kuntambira: “Uwe ukinfungula eyo mwananlume-yo, auwa rafiki wa Kaisari. Kila munu aritula kuwa nfalume abishana na Kaisari.” ¹³ Kwa javyo, Pilatu paasikire javire, akinlavira panja Insa ire, akikala kiti ca nfalume wakulamula shariya, mahala pakujengiwa sana-sana na mawe pakwitiwa “Pansi pajengiwe na Mawe”. (Kwa luga ya kiebraniya, mahala pare pakwitiwa “Gabata”.) ¹⁴ Ikituwirira kiyasi ca aduhuri, suku wanu yawakiritengeza subuu yake wapitise Pashukwa*. Pilatu akiwambira Mayahudi: “Mmoneni nfalume wenu-yu!” ¹⁵ Ewo wakikuwa: “Nlavyeni-po! Nlavyeni-po!

* **19:14** Eyo ikiwa suku na wakati maalumu yawasinjiwe makondoo nluwani ra Nyumba Takatifu. Ikolota kuwa Insa akiwa Kondoo wa Mwenyezimungu.

Ngomezereeni!”

Pilatu akiwadairi: “Musaka ningomezere nfalume wenu-yu?”

Wakulungwa wa dini wakijibu: “Atina nfalume mwengine tena, nfalume wetu Kaisari tu basi!”¹⁶ Basi, Pilatu akiwagabizi Insa mmakono mwawo wakangomezere wanyewe. Kwa javyo, ewo wakintwala Insa ire.

¹⁷ Iye asukure mwananyewe nsalaba wake, akilawa akuka mahala pakwitiwa “Kongolo ra kiswa” (kwa luga ya kiebraniya pakwitiwa “Gologota”).¹⁸ Ndi mahala pawangomezere nopo. Wawagomezera novyo wanu wawiri: mmoja kuno, mmoja kuno, Insa wakintula kati. ¹⁹ Pilatu akitumiza kutengeziwa kibawo cakwandikiwa cikigomezeriwa pansalaba pare julu, kibawo-co candikiwa javi: “INSA NNAZARETI, NFALUME WA MAYAHUDI.”²⁰ Mayahudi wengi wawenye wafyoma kibawo caandikiwe-co, kamana paagomezeriwe Insa pákiwa karibu ya kaya. Noco kibawo-co caandikiwa luga za kiaramaiku, kiroma, pamoja na kigeregu. ²¹ Wakulungwa wa dini wa Mayahudi wakimwambira Pilatu: “Usandike ‘Nfalume wa Mayahudi’, ila andika kuwa mwananlume-yu akisema javi: ‘Omi niwa nfalume wa Mayahudi.’ ”²² Pilatu akijibu: “Canandike noco, nandika.”

²³ Masurudadu ware, pawangomezere Insa pansalaba, wakitwala nguwo zake, wakawanyirana mafungu mane, fungu rimoja kila surudadu. Na anzu yake wakitongana novyo. Fala kwa kuwa anzu-yo íkiwa nkuto wawenye saisoniwe,²⁴ ewo

wakambirana watupu: “Tisipapure. Tukeni titende kura, tiwone waisaka kungwirira.” Evi vikuna ipate atimu Mandiko† asema javi: “Nguwo yangu wawanyirana watuputupu, anzu yangu watendera kura.” Javyo, masurudadu ware ndi vyawakunishe.

²⁵ Karibu ya nsalaba paagomezeriwe Insa pare, ákiwapo mamaye Insa, nduye mamaye, Mariyamu muka wa Keleopa, pamoja na Mariyamu wa Magadala. ²⁶ Insa, paawawónire mamaye na mwanafunzi waakimpenda pakulu wari karibu naye, akimwambira mamaye ire javi: “Mama, sambu mwanawo ndiyo.” ²⁷ Ikisa akimwambira mwanafunzi ire: “Ona, sambu mamayo ndiyo.” Mwanzo wa noure wakati ure, mwanafunzi ire akimpokerera kunyumba yake.

Kufwa ka Insa

²⁸ Bandi ya evyo, Insa, kwa kwijiwa kuwa piya vyaakijuzi kutenda vitimiziwa, akamba javi: “Inikola nyotwa!” (Piya vikuna ipate atimiziwe Mandiko Matakatiifu‡.) ²⁹ Noparepare íturiwa numba yakwijala ya vinyu yakusanganyiwa na maji. Basi wakitwala shiponja, wakilovya nvinyu mure, wakisomeka mmuti wakwitiwa isopo§, wakintula kukanywa. ³⁰ Basi, paapokerere vinga-giri ire, Insa akamba: “Piya nitimiza!” Ikisa aki-namisa kiswa, akipereka roho yake.

Insa asomiwa na nkuki

† **19:24** Ona Zaburi 22:18. ‡ **19:28** “Mandiko Matakatiifu” epa ndi Zaburi 22:15 au Zaburi 69:21. § **19:29** Wakati wa Nyumba Takatiifu Yerusalemu, “isopo” ikiwa alama ya uvushi.

³¹ Noyo suku-yo íkiwa suku yakuritengeza kwa suku takatifu ya sabadu. Wakulungwa wa Mayahudi avikiwajibu maiti are kwikala pansalaba nopare mpaka sabadu, kwa kuwa sabadu-yo íkiwa suku ulu. Ndimana, wakinlebelala Pilatu awamuru wawavunje maulu wanu wâgomezeriwe pansalaba ware, wawalavye pare. ³² Basi, masrudadu wakuka wakinvunja maulu munu wakwanza ire, ikisa wakintenda novire mwengine ire, ware wâgomezeriwe na Insa ware. ³³ Fala pawanfikire Insa, wammona kuwa iye kafwa futi, ndimana awanvunjire maulu. ³⁴ Kwasa javire, surudadu mmoja na nkuki wake, akinsoma Insa mumbavu. Kwa mpunde noure, akanza kulawa damu na maji. ³⁵ Áwonire onse kâlavya ushahidi, na ushahidi waâlavire uwa wakweli. Iye akwijiwa kuwa kankusema kweli, ipate umwe mukubali. ³⁶ Kamana evi vinu-vi vikuna ipate atimu Mandiko Matakatifu* vyaasema kuwa:

“Kongolo rake anta rimoja arija kuvunjiwa.”

³⁷ Na uwapo nsitari mwengine wa Mandiko Matakatifu ukwamba:

“Wanu wakuja kunnang'aniza wawan-somire-yo.”

Kuzikiwa ka Insa

³⁸ Bandi ya evi, Yusufu wa kaya ya Arimataya, kanlebelala Pilatu alavye maiti a Insa. Yusufu ákinfulata Insa fala kisiiri-siiri, konta ákiwopa wakulungwa wa Mayahudi. Pilatu akimpa rihusa, ndimana Yusufu akija akilavya

* **19:36** Kulawa 12:46; Isabu 9:12. Ona novyo Zaburi 34:20.

maiti a Insa are. ³⁹ Sambu Nikodemu, ôkire mida kummona Insa usiku ire, neye novyo akija. Kasukula mafuta akunuwira a miti yakusanganyiwa, kiyasi ca kilu talatini. ⁴⁰ Basi, ewa wanawalume wawiri-wa watwala maiti a Insa are, wakikafini munkuto wa kafani ya linyu, wakisasanyira mafuta ya kunuwira are. Eyi ndi îkiwa tabiya ya Mayahudi yakutafiti maiti kábula ya kuzika. ⁴¹ Sambu, mahala paagomezeriwe Insa pare îkiwepo karibu bushtani. Mbushtani-mo rikiwapo kaburi ripya, rîkiwa saanazikiwa munu. ⁴² Basi, kwa kuwa îkiwa suku yakuritengeza Mayahudi kwa suku takatifu ya sabadu, na kwa kuwa kaburi rire rîkiwa karibu, maiti a Insa are wakitula nomure.

20

Insa afufuka ka wafwi

¹ Suku ya mwanzo wa sumana, Jumapiri, Mariyamu wa Magadala akipwesera namapema kukaburi, kunja kwinukare pi. Nakufika, kasingana riwe ripiringisiriwa panja ya kaburi. ² Kwa javyo, akipita akituwa mpaka ka Ansumani Peduru na mwanafunzi mwengine, ire ákipendiwanga pakulu na Insa ire, akiwambira: “Watwala maiti a Mwenye nkaburi mure, atijiwa pawaturire!” ³ Ndimana Peduru pamoja na mwanafunzi mwengine ire wakilawa, wakuka kukaburi nokure. ⁴ Wo-wawiri wakipita wakituwa pamoja, fala mwenziwe ire akituwa pakulu, akimpunda Peduru, ákiwa iye ntanzi kufika. ⁵ Nakufika kenama, kawona kafani nkati mure, wala engire. ⁶ Ikisa Ansumani Peduru

akifulata nyuma yake ire. Nakufika akingira nkaburi mure, akiwona kafani ire pansi nopare, ⁷ pamoja na lemba raâkongiwe Insa nkiswa. Lembu rire ariwere pamoja na kafani yaâkafiniwe ire, rikiwa upande mwengine rakushokotiwa novire. ⁸ Ikisa mwanafunzi mwengine ânzire kufika ire, neye novyo akingira nomure. Iye nakuwona, akamini. ⁹ Kwa nowo wakati-wo, ewo wâkiwa sawanamba kwereriwa Mandiko* vyaamba kuwa iye ibidi afufuriwe ka wafwi.

¹⁰ Ikisa, wanafunzi ware wakiludira ukaya.

Insa anlawirira Mariyamu wa Magadala

¹¹ Fala Mariyamu kemira panja ya kaburi, akirira. Kuno akirira, kazungunuka kanang'aniza nkaburi mure, ¹² kawawona malaika wawiri wekare. Ewo wavala mavazi melupa, wekala paâturiwe maiti pawenye nopo, mmoja kekala kukiswa, wapiri kumaulu. ¹³ Ewo wakindairi: “Nunu, urirani?”

Iye akijibu: “Watwala maiti a Mwenye wangu, sijiwa kawaturire.” ¹⁴ Bandi yakusowera javire, iye akizungunuka, kammona Insa emire, fala iye aammanyire. ¹⁵ Insa akindairi: “Nunu, urirani? Kwankunsakula nani?”

Mariyamu akidaniza kuwa munu ire akikaza bushtani, ndimana akamba: “Mwenye, ikiwa ndi mutwarire maiti-ya-mu, nambireni pamuturire, omi nikatware.” ¹⁶ Insa akimwambira: “Mariyamu!” Mwanamuka ire akizungunuka, akimwambira nkiebraniya: “Raboni!” (Mana ake:

* **20:9** Kufafanula ka Insa ndi kusoweriwe nZaburi 16:10 na nIzaya 53:10-12. Ona novyo Inusu 1:17.

“Mwanlimu”.) ¹⁷ Insa akimwambira: “Usinikum-bure, kamana sinamba kukwera kuka ka Baba. Ila uka mpaka ka wanduzangu†, ukawambire kuwa nikwera kuka ka Baba wangu, nomwe novyo Baba wenu, ka Nlungu wangu, nomwe novyo Nlungu wenu.” ¹⁸ Basi, Mariyamu wa Magadala akuka akiwereza wanafunzi ware akamba: “Umwe, nimmona Mwenye!” Na akiwereza vyaambiriwe vire.

Insa awalawirira wanafunzi wake Yerusalemu

¹⁹ Kwa noire suku ya Jumapiri‡ ire lulemba, wanafunzi wajumulana. Warifungira miryango ti kamana wawopa wakulungwa wa Mayahudi. Kwa mpunde noure, Insa akingira akimira kati-kati yawo, akiwambira: “Salama iwe namwe!” ²⁰ Bandi yakwamba javire, kawolotera mmakono na mumbavu. Ikisa wanafunzi ware wákiwa radi pakulu sana kwa kummona Mwenye. ²¹ Insa akiwambira tena: “Salama iwe namwe! Namuna mmoja noyo kamba Baba vyaanipereke, omi novyo nukuperekani umwe.” ²² Nakwisa kwamba javire, akiwawesezera akiwambira: “Mpokerereni Roho Takatifu. ²³ Mukiwaswamii wanu dambi zawo, newo waswamiiwa. Mukitowa kuwaswamii, newo awaswamiiwa.”

Insa na Tamimu

²⁴ Tamimu (zina rake rengine wakwitiwa “Masa”) mwanafunzi mmoja nkati ya kumi na wawiri ware, iye âwerepo paâjire Insa. ²⁵ Kwa javyo, wanafunzi wengine ware ndi

† 20:17 Mana ake ndi wanafunzi. ‡ 20:19 Kigeregu: “suku yakwanza ya sumana”.

wakimwambira: “Ofwe timmona Mwenye!”
 Fala iye akiwambira: “Kamba siwonire vilaso vya misumari mmakono mwake, na kamba sinkumbure javi na cala cangu mwâkigomezeriwa, na kamba simpamire mumbavu na makono angu, sishubutu kukubali.”

²⁶ Airini bandi ya suku nane, wanafunzi wakijumulana tena nnyumba, na Tamimu ire ákiwapo munkonjo nomo. Miryango wâfungiriwa ti-ti-ti, fala Insa kengira, akimira kati-kati yawo, akamba: “Salama iwe namwe!”

²⁷ Ikisa akimwambira Tamimu: “Njo naco kuno cala cako-co, uwone canja cangu. Nipame mumbavu-mu na nkono wako. Asa kudanzira-ko, kubali!” ²⁸ Tamimu akinjibu: “Mwenye wangu, Nlungu wangu!” ²⁹ Insa akimwambira: “Uwe ukubali kwa kuwa kuniwona? Heri ka ware sawaniwona fala wangari kukubali.”

³⁰ Kusema kweli, Insa akitendanga alama nyengine mbere ya wanafunzi sazandikiwe nkitabu-mu, ³¹ fala evi vyandikiwa ipate mukubali kuwa Insa ndi Almasihi, Mwana wa Mwenyezimungu. Na kwa kunkubali iye, mupata mainsha julu ya mamulaka a zina rake.

21

Insa awalawirira wanafunzi wake Galileya

¹ Bandi ya evi vinu-vi, Insa kawalawirira tena upya wanafunzi wake lufuko ra Tanda ra Tiberiya. Vikuna javi: ² Wekala pamoja Ansumani Peduru, Tamimu (wakwitiwa “Masa”), Nataniyeli wa Kanaa ya Galileya, wana wa

Zebedeyu, pamoja na wanafunzi wengine wawiri.

³ Ansumani Peduru akiwambira wenziwe ware: “Nankuka kuvuwa.”

Ewo wakamba: “Ofwe tukufulata tikakwavye.” Wakilawa wakiripakira mungalawa wakuka. Wavuwa usiku nzima, awapatire kinu.

⁴ Pakucere subuu, Insa ákiwa nlufulu, fala wanafunzi ware awakimmanyira. ⁵ Insa akiwadairi: “Wanangu, amumpatire inswi anta mmoja?”

Ewo wakijibu: “Iii, atipatire kinu.” ⁶ Iye akiwambira: “Tayani nyavu-zo upande wa nkono nriro-wo, mupata.” Basi, wakitenda novire, awakidirire kuvuta nyavu zire, konta zikoreka inswi nyingi futi. ⁷ Kwa javyo, mwanafunzi ákipendiwa pakulu na Insa ire akimwambira Peduru: “Ire Mwenye!” Ansumani Peduru paasikire kuwa ákiwa Mwenye, akivala nguwo zake sana-sana (konta kâvala nguwo za mwani), akirefya mbahari. ⁸ Wanafunzi wengine ware wakinfulata na ngalawa ire, wakipita wakivuta nyavu zire na inswi tapa-tapa, kamana awawere baidi na lufuko, wákiwa kiyasi ca pima miya.

⁹ Nakwisuka mungalawa mure, wasingana makala a moto na inswi pajulu. Íkiwapo novyo mikate. ¹⁰ Insa akiwambira: “Njoni nazo inswi aba zamuvuwire sambipa-zo.” ¹¹ Kwa javyo, Ansumani Peduru akingira mungalawa mure, akivutira nyavu zire kungulu. Zikoreka inswi ulu-ulu, kwisabu piya zíkiwa inswi miya na amusini na natu. Ingawa zikoreka inswi nyingi, fala nyavu zire azipapuke. ¹² Insa akiwambira: “Njoni murye.” Aalawirire anta mwanafunzi

mmojawapo waktuwakali kundairi: “Uwe nani?” Wakijiwa kuwa ndi Mwenye wawenye. ¹³ Insa akija akitwala nkate ure, akiwapa. Na inswi zire novyo akiwapa. ¹⁴ Bandi ya kufufuriwa ka wafwi, Insa akiwalawirira mara ka mara wanafunzi wake, eyi ndi íwere mara yatatu.

Insa na Peduru

¹⁵ Nakwisa kurya, Insa akindairi Ansumani Peduru: “Ansumani, mwana wa Yahaya, unipenda pakulu kuwapunda ewa piya-wa?”

Iye akijibu: “Aye, Mwenye, ukwijiwa kuwa omi uwe nukupenda.”

Insa akimwambira: “Warise makondoo wangu watoto-wa.” ¹⁶ Mara yapiri Insa akindairi: “Ansumani, mwana wa Yahaya, unipenda?”

Iye akijibu: “Aye, Mwenye, ukwijiwa kuwa omi uwe nukupenda.”

Insa akimwambira: “Wasunge makondoo wangu.” ¹⁷ Mara yatatu Insa akindairi: “Ansumani, mwana wa Yahaya, unipenda?”

Peduru akikimiwa konta kândairi mara ya natu, “Unipenda?” Basi akinjibu: “Mwenye, uwe ukwijiwa piya vinu. Ukwijiwa kuwa omi uwe nukupenda.”

Insa akimwambira: “Warise makondoo wangu. ¹⁸ Nukwambira kweli: paukiwa nnemba, ukivala nguwo zako, ukuka kaukisaka konse. Fala pausaka kuluvala, ukolosa makono ako, munu mwengine akuvaza nguwo, akukisa kautowa kusaka.” ¹⁹ (Insa kasowera javire ipate amwambire Peduru namuna vyaaja kufwa kuno akinsifu Mwenyezimungu.) Bandi yakusowera javire, iye akimwambira: “Nifulate!”

Insa na mwanafunzi waakimpenda pakulu

²⁰ Peduru kazungunuka, kammona nyuma kure mwanafunzi mmoja akipendiwa pakulu na Insa. Eyu ndi ire mwanafunzi ârinamire upande wa mumbavu wa Insa pawekare piya wakirya, ádairire javi: “Mwenye, asaka kukuzungunuka ndi wepi?”

²¹ Peduru pammonire mwanafunzi ire, akindairi Insa: “Mwenye, sambi eyu mwananlume-yu, cisaka kunkuna kinani?”

²² Insa akijibu: “Nikisaka kuwa ainshi mpaka niludi, uwe cukuyeri kinani? Uwe nifulate tu basi!”

²³ Eya masowerero-ya enera kati ya wanafunzi, ewo wereriwa kuwa mwanafunzi ire aafwa. Fala Insa aambire kuwa aafwa, ila kaamba: “Nikisaka iye ainshi mpaka niludi, uwe cukuyeri kinani?”

²⁴ Eyu ndi mwanafunzi alavya ushahidi wa vinu-vi, na ndi noyu andike evi vinu-vi. Tukwi-jiwa kuwa ushahidi wake-wo wakweli.

²⁵ Na viwapo vinu vingi vyengine tena vyaa-tendire Insa. Inawa vinu-vyo vyandikiwa kimoja-kimoja, niwona kuwa duniya isiwepo ando yaku-tula vitabu vikisaka kwandikiwa-vyo.

Habari Ngema New Testament in Mwani

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mwani

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mwani

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-06-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

b59c64ed-0fe2-582b-99e7-8752eb16e763